ΜΑΓΙΚΑ ΚΑΙ ΙΑΤΡΟΣΟΦΙΚΑ ΕΡΑΝΙΣΜΑΤΑ ΕΚ ΘΕΣΣΑΛΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΟΣ

ΥΠΟ

Β. ΣΚΟΥΒΑΡΑ

Εἰς τὴν συλλογὴν χειρογράφων κωδίκων τῆς Βιβλιοθήκης τῆς μονῆς Ὀλυμπιωτίσσης Ἐλασσόνος ἀπόκειται καὶ ὁ ὑπ' ἀριθ. 97 ἰατροσοφικὸς κῶδιξ[1]. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο παρουσιάζει πολὺ ἐνδιαφέρον, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν δημώδη θεραπευτικήν, τὴν μαγείαν καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἰατρικῆς κατὰ τοὺς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας. Πολύτιμον ἐπίσης εἶναι τὸ περιεχόμενόν του καὶ σχετικῶς μὲ τὴν ἔρευναν τῆς δημώδους ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῆς λαϊκῆς βοτανικῆς ὀνοματολογίας.

Ὁ κῶδιξ εἶναι χαρτῷος, διαστ. 0,210×0,150. Ἔχει φύλλα η'+σελ. 698, στάχωσιν χαρτοδερματίνην, διατηρεῖται εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ ἐγράφη ὑπὸ πολλῶν χειρῶν, χρονολογουμένων ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ΙΖ' μέχρι καὶ τῶν πρώτων δεκαετιῶν τοῦ ΙΗ' αἰ.

Ὅπως ὅλα σχεδὸν τὰ ἰατροσόφια τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, ἔτσι καὶ ὁ κῶδιξ οὗτος ἀποτελεῖ ἄτακτον συμπίλημα θεραπευτικῆς καὶ ἰατροσοφικῆς ὕλης ἐκ συναφῶν ἐπωνύμων ἔργων ἢ ἀνωνύμων συνταγολογίων, τὰ ὁποῖα ἐχρησιμοποίουν βασικῶς καὶ ἐν ἐκτάσει οἱ τὰ ἀστικὰ κέντρα καὶ τὴν ὕπαιθρον περιτρέχοντες ἐμπειρικοὶ θεραπευταί, οἱ γνωστοὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα καλογιατροί, κομπογιανῖτες, σακκουλιαραῖοι, ματζουκάδες κ.ἄ.[2].

---

[1] Βλ. *Β. Σκουβαρᾶ*, Ὀλυμπιώτισσα, Ἀθῆναι 1966, σελ. 308-309.

[2] Περὶ τῆς λαϊκῆς ἰατρικῆς ἐν Ἑλλάδι βλ. *Ἠλ. Ρουτζεράκη*, Γιατροσόφια, περ. «Δρῆρος», 3 (1939-40), σελ. 764-765. *Ἀγησ. Σγουρίτσα*, Φάρμακα τοῦ λαοῦ, «Σπαρτιατικὰ Χρονικά», 3 (1939-1940), ἀριθ. 27-28, σελ. 13. *Γ. Ἰωακείμογλου*, Φαρμακολογία καὶ λαϊκὴ βοτανική, περ. «Πειραϊκὰ Γράμματα», 1 (1940), τεῦχ. 2, σελ. 117-118. *Κύπρου Χρυσάνθη*, Θηριακὰ τῆς Κύπρου, «Κυπριακαὶ Σπουδαί», 4 (1940), σελ. 39-63. *Σόλ. Βέρα*, Ἡ ἰατρικὴ τοῦ λαοῦ, «Ὁρίζοντες», 2 (1943), σελ. 679-683. *Στέλπ. Κυριακίδου*, Ἡ σημασία τῆς σπουδῆς τῆς δημώδους ἰατρικῆς, περ. «Κλινική», ἔτ. 1925, τεῦχ. 1, σελ. 35-37. *Κ. Καιροφύλα*, Τὰ ἰατροσόφια, περ. «Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία», Α–Δ (1927), ἀρ. 77-78, σελ. 3-4. *Π. Πασχάλη*. Οἱ παλαιοὶ ἰατροὶ τῆς Ἄνδρου, «Ἀνδριακὸν Ἡμερολόγιον», 4 (1929), σελ. 129-153. *Κ. Ἀμάντου*, Ἰατροσοφικὸς κῶδιξ, «Ἀθηνᾶ», τόμ. 43 (1931), σελ. 148-170. *Σπ. Λυμπεράτου-Ἀρδαβάνη*,

Καὶ ἐκ μὲν τῶν παλαιοτέρων καὶ νεωτέρων γνωστῶν ἰατρῶν ἀντιπροσωπεύονται εἰς τὸν κώδικα οἱ: Διοσκορίδης (σελ. 29 κἑξ.), Ὀρειβάσιος, Δαμασκηνὸς καὶ Νικόλαος (σελ. 38 κἑξ.), ὁ Γαληνός, ὁ Ἱπποκράτης καὶ ὁ Μελέτιος (σελ. 81 κἑξ. καὶ σελ. 525 κἑξ.), ὁ Μαργαρίτης (σελ. 541 κἑξ.). Εἰς τὰς σελ. 429 κἑξ. ἐπίσης κατεχωρίσθη «ἰατροσόφιον ἐκλελεγμένον ὑπὸ πολλῶν ἰατρικῶν βιβλίων καὶ μεταγλωττισμένον ἀπὸ τὴν ἰταλικὴν γλῶσσαν εἰς τὴν ῥωμαϊκήν», καὶ εἰς τὰς σελ. 557 κἑξ. βοτανολόγιον μεταφρασμένον ἐκ τῆς λατινικῆς. Τὰ ὑπόλοιπα κεφάλαια φέρονται ἀνωνύμως.

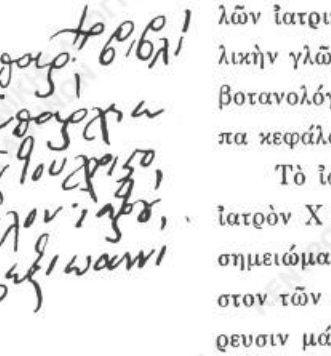

Εἰκ. 1.

Τὸ ἰατροσόφιον τοῦτο ἀνῆκεν εἰς τὸν ἐξ Ἰωαννίνων ἰατρὸν Χριστόδουλον, ὡς φαίνεται ἐξ αὐτογράφου σημειώματός του εἰς τὴν ᾤαν τῆς σελ. 76 (εἰκ. 1). Τὸ πλεῖστον τῶν περιεχομένων ἔχει γράψει ὁ ἴδιος, καθ' ὑπαγόρευσιν μάλιστα, ὡς τοῦτο συνάγεται ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ὀρθογραφικῶν σφαλμάτων, ἀφ' ἑτέρου δ' ἐξ ἀκουστικῶν παρανοήσεων λέξεων καὶ φραστικῶν ἀλλοιώσεων ἐκ τῆς συμπροφορᾶς. Ἐκ τῆς πληθύος τῶν ἀναγραφομένων εἰς τὸν κώδικα φαρμακευτικῶν, ἰατρικῶν, βοτανικῶν καὶ μαγικῶν περιπτώσεων, φαίνεται ἡ ἐπιμέλεια καὶ προσπάθεια τοῦ θεραπευτοῦ τούτου νὰ καταρτίσῃ ἓν πλῆρες θεραπευτικὸν ἐγχειρίδιον, ἐπαρκὲς καὶ χρήσιμον εἰς τὸ ἐπιτήδευμά του.

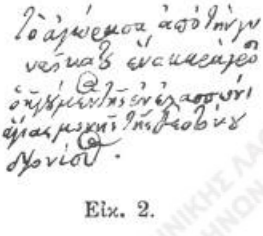

Εἰκ. 2.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ ἔτους 1756 καὶ μὴ εὑρισκομένου τοῦ Χριστοδούλου ἐν ζωῇ, ἡ χήρα του, ἐγκατεστημένη εἰς Τίρναβον ἢ Τσαρίτσανην, τὸ ἐπώλησεν εἰς τὸν ἡγούμενον τῆς μονῆς Ὀλυμπιωτίσσης ἱερομόναχον Διονύσιον, ὡς τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῆς ἀκολούθου σημειώσεως ἐπὶ τῆς ᾤας τῆς σελ. 76 (εἰκ. 2): «*Τὸ ἀγώρασα ἀπὸ τὴν γυναῖκα του ἕνα καρὰ γρόσι*[1]. *Ὁ ἡγούμενος τῆς ἐν Ἐλασ-*

Ἡ ἰατρικὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸν ΙΗ' αἰ., «Νεοελληνικὰ Γράμματα», Β' (1936), ἀρ. 43, σελ. 2, 15. *Ἀρ. Π. Κούζη*, Μεγ. Ἑλλ. Ἐγκυκλ. ἐν λ. ἰατροσόφιον, κομπογιαννίτης, ἰατρικὴ δημώδης. *Δ. Β. Οἰκονομίδου*, Δημώδης ἰατρικὴ ἐν Θρᾴκῃ, «Ἀρχεῖον Θρᾳκικοῦ Θησαυροῦ», 16 (1951), σελ. 181-228. *Χρ. Σολομωνίδου*, Ἡ ἰατρικὴ στὴ Σμύρνη, Ἀθήνα 1955, σελ. 84-95. *Γ. Ἀ. Μέγα*, Ζητήματα Ἑλληνικῆς Λαογραφίας, Δημώδης ἰατρική, «Ἐπετ. Λαογρ. Ἀρχείου», ἔτ. Γ'-Δ' (1941-42), σελ. 163-195. κ.ἄ.

[1] Cara grus > καραγρόσι· πρόσβαρον γρόσι· τουρκ. νόμισμα. (Βλ. *Σ. Βυζαντίου*, Ἡ Κωνσταντινούπολις, Ἀθῆναι 1862, τόμ. Γ', σελ. 269).

σώνι ἅγιας μονῆς τῆς Θεοτόκου Διονύσιος» [1].

Ὁ ἱερομόναχος Διονύσιος [2] εἶναι ἐκ τῶν ὀνομαστοτέρων μοναστῶν τῆς Ὀλυμπιωτίσσης κατὰ τὸν ΙΗ' αἰ., χρηματίσας δὲ αὐτόθι ἡγούμενος, διῴκησεν εὐσυνειδήτως τὸ καθίδρυμα, καταλιπὼν φήμην ἀγαθὴν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους. Οἱ γονεῖς του κατήγοντο ἐξ Ἀσπροποτάμου Τρικάλων, εἶχον δὲ μετοικήσει εἰς τὸν Θεσσαλικὸν Τίρναβον. Ἄτεκνοι ὄντες καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ των νὰ ἀποκτήσουν τέκνον, ἐναπέθεντο τὴν ἐλπίδα των εἰς τὴν Παναγίαν Ὀλυμπιώτισσαν, ὑποσχεθέντες τὸ τεχθησόμενον τέκνον νὰ ἀφιερώσουν ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων εἰς τὴν μονήν. Οὕτως ὁ μικρὸς Δημήτριος Στεργίου Ἀκρίβος, γεννηθεὶς τὸ ἔτος 1695, ὡδηγήθη εἰς τὸ μοναστήριον τὸ 1703, ἔνθα καὶ παρέμεινε, χειροτονηθεὶς ἀργότερον ἱερομόναχος ὑπὸ τὸ ὄνομα Διονύσιος. Περὶ τὸ 1720 ἀπεδήμησεν εἰς Κεσκεμὲτ τῆς Οὐγγαρίας, τοποθετηθεὶς ὡς ἐφημέριος τῆς αὐτόθι ἑλληνικῆς παροικίας. Εἰς τὴν Ὀλυμπιώτισσαν ἐπανέκαμψε τὸ 1736, διαθέσας τὰς οἰκονομίας του ὑπὲρ τῆς μονῆς, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἡγουμένευσε μέχρι τοῦ θανάτου του (1 Ἰανουαρίου 1763).

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐποχήν του, χρόνους παχυλῆς ἀμαθείας ἰδιαίτατα εἰς τὴν περιοχὴν Ἐλασσόνος, ἡ μόρφωσις τοῦ Διονυσίου δὲν ἦτο εὐκαταφρόνητος. Τὰ σωζόμενα εἰσέτι ἔντυπα βιβλία του εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ὀλυμπιωτίσσης μαρτυροῦν τὴν παιδείαν καὶ τὰ πνευματικὰ διαφέροντα τοῦ ἀνδρός. Ὁ διάδοχός του, λόγιος ἡγούμενος τῆς Ὀλυμπιωτίσσης Ἄνθιμος ὁ ἐκ Λιβαδίου, ἀναφέρει εὐφήμως περὶ τοῦ Διονυσίου ὅτι *«ἦτον ἄνθρωπος πολλὰ ἀγχίνους καὶ ἐχωροῦσεν εἰς ὅλα τὰ βιβλία, ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐξωτερικὰ* (=τῆς θύραθεν γραμματείας) *καὶ θεολογικά...»* [3]. Ἰδιαιτέραν ἐπίδοσιν εἶχεν εἰς τὴν θεραπευτικήν. Δέκτης παλαιοτέρας ἴσως μοναστικῆς παραδόσεως ἐν σχέσει πρὸς τὴν πρακτικὴν ἰατρικήν, ἐπλούτισε τὰς γνώσεις του μελετῶν συναφῆ ἔργα καὶ εἰς ἔντυπα καὶ εἰς χειρόγραφα βιβλία. Ἡ ἐπίδοσίς του εἰς τὴν ἰατρικὴν μαρτυρεῖται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς

---

[1] Ἀπὸ τὴν χήραν τοῦ Χριστοδούλου, ἠγόρασεν ἐπίσης καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 520 ἔντυπον τῆς Βιβλιοθήκης Ὀλυμπιωτίσσης, τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον: «*Παύλου Αἰγηνήτου*, ἰατροῦ ἀρίστου, βιβλία ἑπτά...Venetiis M D.XXVIII», ὡς μανθάνομεν ἐκ τῆς κάτωθι ἐπ' αὐτοῦ σημειώσεως: «*Τὸ παρὸν βιβλίον ὑπάρχων ποτὲ τοῦ μακαρίτου Χριστοδούλου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων θανόντος δὲ αὐτοῦ ἐξωνίσθη παρ' ἐμοῦ Διονυσίου ἱερομονάχου...*». (Βλ. *Ἀχ. Γ. Λαζάρου*, Κατάλογος ἐντύπων Βιβλιοθήκης Ὀλυμπιωτίσσης, Ἀθῆναι 1964, σελ. 200).

[2] Περὶ τοῦ Διονυσίου βλ. χρχφ. ὑπ' ἀριθ. 220 Βιβλιοθήκης Ὀλυμπιωτίσσης, σελ. 200 κέξ. *Β. Σκουβαρᾶ*, Ἄνθιμος Ὀλυμπιώτης, Βόλος 1958, σελ. 19, 23, 25, 27 *Τοῦ ἰδίου*, Ὀλυμπιώτισσα, ἔνθ' ἀνωτ., σελ. 93, 95, 97, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 106, 108, 109, 515, 520 καὶ 530.

[3] Χρχφ. ὑπ' ἀριθ. 220 Βιβλιοθήκης Ὀλυμπιωτίσσης, σελ. 220.

παραμονῆς του εἰς τὴν Οὐγγαρίαν. Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Μονῆς καὶ ὑπ' ἀριθ. 132 εὑρίσκεται τὸ ἔντυπον: «Antidotarium Generale a Io. Iacobo Weckero... Basileae M.D.LXXVI», ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀναγινώσκομεν τὴν σημείωσιν: «*Ἐκ τῶν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς μονῆς τῆς ἁγίας τῆς ἐν Ἐλασσώνει ἐκ τῶν τοῦ Διονυσίου ἐξωνήθη καὶ τόδε*»[1]. Εἰς τὸν Διονύσιον ἐπίσης ἀνῆκε καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 576 ἔντυπον τῆς αὐτῆς Βιβλιοθήκης: «Christ. Godofr. Stentzelii... De somno praestantissimo sanitatis et morborum praesidio, veroque huius usu, et fero abusu Diatriba, Francof. et Lipsiae...»[2].

Ἐξ ἄλλου, πολὺ ἐνδιαφέρουσα καὶ διαφωτιστικὴ διὰ τὰς ἰατροσοφικὰς ἐπιδόσεις τοῦ Διονυσίου εἰς τὴν Οὐγγαρίαν εἶναι ἡ ἀκόλουθος ἰδιόχειρος σημείωσίς του εἰς τὴν σελ. 523 τοῦ ὑπὸ μελέτην χειρογράφου τοῦ Χριστοδούλου:

«*Ὀρκισμὸς ἂν ἔμβῃ εἰς τινος κοιλίαν ὄφις ἢ ἄλον τι ἀπὸ οὐγκαρικὸν ἐξηγημένον. Ἐὰν τύχει καὶ ἔμβῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον ὄφις, ἢ ἄλον τι πίει ἢ καὶ σκόλικες ὁποὺ γίνονται μέσα εἰς τὰ ἐντόσθια τῶν ἀνθρώπον καὶ πάσχουσι εἰς θάνατον, ὁρκισμός. Τὸ ἔτυχα εἰς τὴν οὐγκαρίαν, ὅπου ἰατρεύθη ἕνας πραγματευτῆς καὶ τὸ ἐξήγησα ἀπὸ τὰ οὔγκρικα. Κάμνει τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ εἰς τὸν πόνον καὶ λέγει οὕτως: Ὅταν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῇ γῇ ἐβάδιζεν, ἐκεῖνο τὸ ἀνελεήμωνον γένος τῶν Ἑβραίων ἐν τῷ κίωνι τὸν ἔδεσαν καὶ χολὴν τὸν ἐπότισαν πικροτάτην. Εἰς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ ἅγιον σῶμα καὶ τὸ ἅγιον αἷμα ὁρκίζω σας ἀνελεήμωνες σκόλικες ἢ βάθρακας ἐστὶ ἢ ὄφις ἢ αλον τι τῶν βλαπτικῶν, ἵνα μὴν βλάψηται τὸ σῶμα τοῦ Ὀδεῖνος, ὁμοίως καὶ τὰ ἐντόσθια καὶ τὸν στόμαχον. Εἰς τὸ ἅγιον σῶμα προστάζω σας, προστάζω σας, προστάζω σας. Καὶ τὸ κάμνει τρὶς βολαὶς τὸ ταχὶ καὶ τρὶς τὸ βράδι. Καὶ μοναχός του ὁ ἀσθενεῖς ἠμπορεὶ νὰ τὸ λέγει καὶ νὰ σταυρόνεται ὅταν θέλει. Οὕτως ἔλαβα καὶ οὕτως ἔγραψα*».

Ἐγκατασταθεὶς μονίμως εἰς τὴν μονὴν τῆς μετανοίας του ὁ Διονύσιος καὶ ἡγουμενεύων μέχρι τοῦ θανάτου του, παραλλήλως πρὸς τὸν μοναστικὸν βίον καὶ τὰ διοικητικὰ χρέη του, ἐπεδόθη μετ' ἴσης καρποφορίας καὶ εἰς τὴν θεραπευτικήν. Ἐμελέτησε μετὰ προσοχῆς τὴν χλωρίδα τῆς παρολυμπίου ταύτης περιοχῆς, ἐπεσήμανε τὰ ἰαματικὰ βότανα καί, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐντύπων ἢ χειρογράφων συνταγολογίων του, κατεσκεύαζε διάφορα φάρμακα καὶ ἀντίδοτα, χρήσιμα καὶ ἀνακουφιστικὰ διὰ τοὺς ἀσθενεῖς τῆς πόλεως Ἐλασσόνος, τῆς Τσαριτσάνης καὶ τῶν πέριξ χωρίων. Διὰ τὴν συλλογὴν τῶν βοτάνων καὶ τὴν ἐπεξεργασίαν των εἶχεν ἐπιστρατεύσει τοὺς

---

[1] *Ἀχ. Γ. Λαζάρου*, ἔνθ' ἀν., σελ. 61-62.

[2] Αὐτόθι, σελ. 218.

νεωτέρους μοναστὰς τῆς ἀδελφότητος τῆς Ὀλυμπιωτίσσης. Ἔχων ὡς γνώμονα τὴν χριστιανικὴν ῥήτραν: «Δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε...», παρεῖχε τὰς γνώσεις του ἀνιδιοτελῶς, ἀμισθὶ καὶ εἰς πάντας, χριστιανούς, μωαμεθανοὺς καὶ ἑβραίους. Ἐνωρίτατα ἀπέκτησε φήμην ἱκανωτάτου θεραπευτοῦ. Εἰς τὰ φῶτα του προσέτρεξαν καὶ ἀξιωματοῦχοι μπεγλερμπέηδες, πασάδες καὶ ἀγάδες. Πολὺ χαρακτηριστικὰ εἶναι ὅσα σημειώνει ὁ Ἄνθιμος Ὀλυμπιώτης διὰ τὰς ἰατρικὰς ἐπιδόσεις τοῦ Διονυσίου[1]:

«Ἦτον αὐτὸς ὁ μακαρίτης ἰατρὸς σοφώτατος καθὼς τὸν ἐγνώρισα καὶ ἐγὼ καὶ ὅλος ὁ κόσμος, καθὼς τὸν μαρτυροῦν καὶ τὰ βιβλία ὁποὺ μᾶς ἄφησε περὶ τῆς ἰατρικῆς. Τὸν ἔλαβον πολλάκις πασιάδες, μπεγλερμπέηδες διὰ ἰατρόν τους. Τὴν δὲ ἰατρικὴν αὐτὸς ὁ μακαρίτης τὴν ἐδιδάχθηκεν ἀπὸ τὸν Θεόν, χωρὶς νὰ ἔχῃ τινὰ διδάσκαλον ἀλλὰ μὲ τὴν φώτισιν ὁποὺ τὸν ἔδωκεν ὁ Θεός, μὲ τοὺς κόπους του, μὲ τὴν ἄσκησίν του, ἔγινε πολὺς εἰς τὴν ἰατρικήν, τόσον, ὁποὺ δὲν ἦτον κανένα πάθος ἀνθρώπινον, ὁποὺ νὰ μὴν τὸ ἰατρεύσῃ. Καὶ τὰ βότανα μόνος του τὰ ἐσύναζεν ἀπὸ διαφόρους τόπους καὶ τὰ ἐκατασκεύαζεν. Εἴμασθουν ἡμεῖς τότε παιδία καὶ ἱεροδιάκονοι καὶ ὅλοι συναγωνίζονταν, τρίβοντας εἰς τὰ χαβάνια τὰ βότανα».

Τὸ ἀγορασθὲν ὑπὸ τοῦ Διονυσίου ἰατροσόφιον τοῦ θανόντος Ἠπειρώτου ἰατροῦ Χριστοδούλου, χρήσιμον διὰ τὴν ποικιλίαν καὶ τὸν πλοῦτον τοῦ περιεχομένου του, ὁ Διονύσιος ἔκαμεν ἀκόμη εὐχρηστότερον. Ἀποτελούμενον ἐκ λυτῶν φυλλαδίων, τὸ ἐστάχωσεν ὁ ἴδιος, ἔμπειρος ὢν καὶ περὶ τὴν βιβλιοδετικήν. Ἡ σπουδαιοτέρα ἐν τούτοις βελτίωσις συνίσταται εἰς τὴν σύνταξιν ἀναλυτικοῦ ἀλφαβητικοῦ εὑρετηρίου τῶν νόσων, τῶν βοτάνων, τῶν ζῴων καὶ τῶν φαρμάκων, καταχωρισθὲν εἰς τὰ φύλλα β΄-ς΄ καὶ σελ. 695-698 τοῦ χειρογράφου. Τὰ σχετικὰ μὲ τὴν ἐργασίαν αὐτήν, πληροφορούμεθα ἐξ ἰδιοχείρου τοῦ Διονυσίου σημειώματος (φ. α^{v}):

«1756: Δεκεμβρίου 23: (Τ)ὸ παρὸν Ἰατρικὸν βιβλίον ἠγοράσθη ἐξ ἐμοῦ Διονυσίου Ἱερομονάχου (καὶ) τὸ ἐσύμασα καὶ τὸ ἔδεσα διὰ νὰ μὴν χαθουν τα φύλλα του, ὅτι (ἔχ)ει πολλὰ μαζόματα ἀπὸ πολλοὺς ἐκείνος ὁποῦ τὸ ἔγραψεν (ἄλ)α ἀληθεί, καὶ ἄλα ψεύματα. πλὴν μὲ τὴν δοκιμὴν ἐγνωρί(ζο)νται, καὶ ἐγὼ ἔκαμα πολὴν κόπον διὰ νὰ διορθώσω τὸν (πίν)ακα ὅτι δὲν ἔχει ὅτι εἶναι καὶ συγχισμένον ἐπειδὴ εἶναι μαζό(μα)τα, καὶ μίαν ἐρμηνίαν τὴν ἔχει εἰς πολλαῖς μεριαῖς, ὅμως ἐγὼ (κα)θῶς εἶναι τὸ ἀφίνω, μόνον ἂν ἔχει σφάλμα εἰς τὸν πίνακα, (ὅπο)ιος διαβάσει ἂς με συγχωρέσει τὸ σφαλμα παρακαλῶ».

---

[1] Χρφ. ὑπ' ἀριθ. 220, σελ. 220 Βιβλιοθήκης Ὀλυμπιωτίσσης.

Ὁπωσδήποτε τὰ «ψεύματα», τὰ ὁποῖα ἀναφέρει εἰς τὸ ἀνωτέρω σημείωμά του ὁ Διονύσιος, εἶναι τὰ μαγικὰ τμήματα τοῦ ἰατροσοφίου.

Τὰ περιεχόμενα μαγικὰ[2] στοιχεῖα εἰς τὸ ἐν λόγῳ χειρόγραφον εἶναι πολλὰ καὶ ποικίλα. Ἁδρομερῶς θὰ ἠδύνατο ὁ μελετητὴς νὰ τὰ κατατάξῃ ὡς ἀκολούθως, παραπέμπων εἰς τοὺς ἀριθμούς, ὑπὸ τοὺς ὁποίους δημοσιεύονται κατωτέρω:

α') *Φυσιολογικά*: Τεκνογονία (58, 97, 132), ἀρρενογονία (59, 146), καταμήνια (73, 74), ὠκυτόκια (2, 12, 13, 110, 111), ἀντισυλληπτικὰ (114), ἀτεκνία (9), ἀνθυπνωτικὰ (143, 144).

β') *Θεραπευτικὰ νόσων*: Ὀφθαλμίας (101), φλογώσεως σωθικῶν (40), μακρονοσίας (42, 43), ὠταλγίας (44), καχεξίας (46), στομαχικῶν νόσων (48), πόνων γονάτων (49), πόνων λαγόνων (62), εἰς δῆγμα ὄφεως καὶ σκορπίου (68), δι' αἱμοστασίαν (72, 100), πόνου ὀστῶν (79), ρευματισμῶν (92, 94), πόνου κοιλίας (93), φλεβοτομίας (95), σπληνὸς (1), εἰς ἀκράτειαν οὔρων (107), ποδαλγίας (113), ἡμικρανίας (3), ἐρυσιπέλατος (112), κυστολίθων (4), ρινορραγίας (8, 100), ἐπιληψίας (14, 96, 156), κεφαλαλγίας (22), καρδίας (24, 51), ἑλονοσίας (29, 30, 31, 32, 33, 70, 106, 136, 137, 150, 158), παροξυσμοῦ (140), ὀδονταλγίας (141), ἰσχνότητος (157).

γ') *Ζωδιακὰ βότανα*: (87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99 100, 101).

δ') *Ζῷα*: Ἀλώπηξ (82), ἀετὸς (83), κορώνη (84), χελιδὼν (85, 150).

ε') *Ριζοτομικά*: πιγονία (66, 78, 80), μανδραγόρας (67), βριονία (79), ἡλίανθος (86), ἀγλάφωτη (99), ἀκινάκης (100), πενταδάκτυλον (101).

ς') *Προορατικά*: Ἰάσεως ἢ θανάτου ἀσθενοῦς (27, 28, 69, 109), προφητικῆς χάριτος (96), διαγνώσεως ὑδάτων (108).

ζ') *Ἐξακριβωτικά*: Παρθενίας γυναικὸς (37), πράξεων γυναικὸς (56), ἐκπορνεύσεως γυναικὸς (57), φύλου ἐμβρύου (10, 11, 38).

---

[2] Περὶ μαγικῶν κειμένων καὶ συναφῶν πράξεων βλ. *A. Delatte*, Anecdota Atheniensia, Paris 1927. *Τοῦ αὐτοῦ*, Études sur la magie grecque (Bulletin de Correspondance Hellénique, τόμ. 37, 38 καὶ Musée Belge τόμ. 17, 18 καὶ 21). *Τοῦ αὐτοῦ*, Herbarius, Bruxelles 1961. *Τοῦ αὐτοῦ*, Un nouveau témoin de la littérature solomonique, le codex Gennadianus 45 d'Athènes, Bruxelles 1959. *Γ. Κ. Σπυριδάκη*, Ἐξορκισμοὶ καὶ μαγικοὶ κατάδεσμοι ἐκ Κρητικῶν χειρογράφων, Ἐπετ. Λαογραφ. Ἀρχείου τῆς Ἀκαδημ. Ἀθηνῶν, ἔτ. 3-4 (1941-1942) σελ. 60-76. *Φ. Κουκουλέ*, Βυζαντινῶν Βίος καὶ Πολιτισμός, τόμ. ΣΤ', Ἀθῆναι 1957, σελ. 167-261. *Δ. Οἰκονομίδου*, Ἐξορκισμοὶ καὶ ἰατροσόφια ἐξ Ἠπειρωτικοῦ χειρογράφου, Ἐπετ. Λαογραφ. Ἀρχείου τῆς Ἀκαδ. Ἀθηνῶν, τόμ. Η', Ἀθῆναι 1956, σελ. 14 - 40. κ.ἄ.

η') *Ἐπιτευγματικά:* Ἁλιείας (91), εὑρέσεως θησαυροῦ (61), ἀνακαλύψεως κλέπτου (75), εὑρέσεως ἀπολεσθέντος ἀντικειμένου (116).

θ') *Βλαπτικά:* Μαγικοὶ κατάδεσμοι (21, 34, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 130, 131), ἀκουσία ἐπάνοδος τινὸς (10), φθορὰ ἐχθρικῆς περιουσίας (99).

ι') *Φυλακτά:* Εἰς δίκας (52, 53, 54), προκλήσεως συμπαθείας (76, 90, 101), κατὰ βασιλέων, δυναστῶν καὶ κριτῶν (95), παντοδυναμίας (99), κυριαρχίας (99), κατὰ λῃστῶν καὶ κακοποιῶν (100).

ια') *Ἐρωτικὰ φίλτρα* (16, 17, 18, 19, 21, 39, 60).

ιβ') *Ἀλεξιτήρια:* Ἐχθρῶν (58, 92, 100), δαιμόνων (93), κυνῶν (94, 101, 149), θηρίων (96), ἀκαθάρτων πνευμάτων (103), κεραυνοῦ (103).

ιγ') *Ἀποτρόπαια:* Μοιχείας (36) καὶ αἰφνηδίου θανάτου (103).

ιδ') *Σολωμονικὰ* (23).

ιε') *Σημασία γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου* (138, 139).

ις') *Συναπαντήματα* (102).

ιζ') *Παίγνια συναναστροφῶν* (115, 147, 148, 152, 153, 154, 155).

ιη') *Οἰνοφλυγίας ἀντίδοτα* (113, 151).

ιθ') *Θεραπεία δαιμονιζομένου* (15, 93).

κ') *Συζυγικαὶ σχέσεις:* Ἀσυμφωνία (65, 128, 129), διαζύγιον (45).

κα') *Ποικίλα:* Εἰς ἀϋπνίαν (5, 6, 41, 50, 105), εἰς παραμιλητὸν καθ' ὕπνους (7), εἰς πανώλη (134), εἰς ἐπιδημίαν (135), εἰς ἐφιάλτας (142), εἰς ἀλαφροΐσκιωτον (20), εἰς ἀστέρα (77), εἰς δυσουρίαν ἵππου (81).

ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

(Ἐκδίδονται μετὰ ὀρθογραφικῆς μεταγραφῆς).

[Σελὶς 8]

1. » Περὶ σπλήνας, ἕτερον.

Νὰ κάμῃς τρία χαρτιὰ ὡσὰν αὐτὸ ὁποὺ εἶναι κάτωθεν καὶ νὰ γράψῃς τὰ σημεῖα ὅπου ἔχει μέσα· καὶ τότε νὰ βάλῃς εἰς χουλιάρι κάρβουνα 3 καὶ νὰ θέσῃς τὸ χουλιάρι ἀπάνω εἰς τὸν τόπον ὁποὺ εἶναι ἡ σπλήνα ἀπὸ πάνου εἰς τὰ ροῦχα· καὶ φύσα τὰ κάρβουνα καὶ κάψε τὰ χαρτία ἕνα πρὸς ἕνα καὶ ὑγιαίνει.

2. » Περὶ γυναῖκα ὁποὺ δὲν ἡμπορεῖ νὰ γεννήση.

Ὅταν ἡ γυναίκα κάθεται εἰς τὸ σκαμνὶ καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ γεννήση, στάσου εἰς τὴν δεξιάν της μερέαν καὶ λέγε οὕτως: Ἔβγα, βρέφος· καλεῖ σε ἡ γῆ. Ἔβγα, βρέφος· καλεῖ σε τὸ βάπτισμα. Ἔβγα βρέφος· καλεῖ σε ὁ Χριστός. Ἔβγα, βρέφος· καλεῖ σε ἡ Θεοτόκος, ὡς τὸν Χριστὸν ἐγέννησεν. Καὶ πάρε κεραμίδι ἀπὸ ἐκκλησίαν καὶ γράψον ταῦτα τὰ σημεῖα καὶ βάλον νὰ τὰ πατήση ἡ γυναίκα ἀπάνω μὲ τὸ δεξιόν της ποδάρι καὶ νὰ λέγης οὕτως: Ἐξελθε, βρέφος· σὲ κράζει ὁ Χριστός, ἔξελθε! Καὶ νὰ τὸ εἰπῆς τρεῖς φορὲς καὶ ἐλευθερώνεται ἐκ τὸ βρέφος.

[σελ. 9 - 10]

3. » Περὶ πόνον μισοκέφαλον.

Τοῦ καλαμίου τὴν φλοῦδα βράσον μὲ ξείδι καὶ καταπῶς εἶναι ζεστά, ὅσον ἂν δέχεται, τότε ‖ ἄλειφε τὴν κεφαλήν. Καὶ νὰ γράψης τὸ στερόπεφτο αὐτὸ εἰς χαρτί: Τοὺς ἥλους ὑπέμεινας, Χριστὲ ὁ Θεός, καὶ τὴν ἄχραντόν σου κεφαλὴν ὑποκλίνας καὶ ἔσωσας τὸν πιστόν σου ληστήν, παῦσον τοῦ κρανίου καὶ τὸ μίκρανον ἀπὸ τὸν δοῦλον σου Ὀδεῖνα. Ἅγιοι ἄγγελοι οἱ κρατοῦντες ὅλους τοὺς ποταμοὺς τοῦ Παραδείσου, Τίγρης καὶ Ἐφράτης, Γεών, Φησών, κρατήσατε τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ τὴν κεφαλὴν Ὀδεῖνα, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

ς μ κ λ ς μ μ τ φ β θ ου ἀμήν.

4. » Περὶ ὁποὺ ἔχει πέτρα εἰς τὸν αὐλόν του καὶ δὲν ἡμπορεῖ νὰ κατουρήση. Ἕτερον.

Σουπίας κόκκαλον καῦσον καὶ ποίησον στάκτην καὶ σὺν οἴνῳ δίδου πιεῖν. Καὶ τῆς καραβίδας τὰ μάτια ὁμοίως νὰ τὰ πιῇ αὐτὰ ἀπὸ τρεῖς ταχινάδες πᾶσα ἕνα. Γράψον εἰς χαρτὶ μὲ κόκκινα γράμματα εἰς τὴν πέτζα τοῦ ὑποκοιλίου αὐτοῦ —ἂν εἶναι μικρὸν παιδὶ εἰς τὸ χαρτὶ—καὶ κόλλησον τὸ χαρτὶ εἰς τὸ ὑπογάστριν αὐτοῦ: Εἶπεν ὁ Κύριος· Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ποταμοὶ ῥεύσουσιν ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ. Καὶ κόλλησον εἰς τὸ ὑπογάστριν καὶ μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ ἐβγαίνει ἡ πέτρα.

[σελ. 11]

5. » Περὶ ἀσθενῆ ὁποὺ δέν ἡμπορεῖ νὰ κοιμηθῇ.

Ἔπαρε κεραμίδιν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν καὶ γράψε ἀπάνου μὲ τὴν ἁγίαν λόγχην οὕτως: Ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, ὁ τὸν Ἀδὰμ ὑπνώσας ἐν τῷ Παραδείσου καὶ τὸν Ἀβιμέλεχ ἐν τῇ συκῇ καί τοὺς ἁγίου(ς) τρεῖς παῖδας τοὺς ἐν Ἐφέσῳ ἐν τῷ σπηλαίῳ, κοίμησον καὶ τὸν δοῦλον σου Ὀδεῖνα ὕπνον ζωῆς. Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ὡσὰν νὰ τὸ γράψῃς νὰ τὸ βάλῃς ἀπὸ κάτου εἰς τὸ προσκέφαλον τοῦ ἀσθενῆ καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ κοιμᾶται.

6. » Ἕτερον.

Μὲ περδικίου κόπρον κάπνισον τὸν ἀσθενῆ καὶ κοιμᾶται. Γράψον εἰς φύλλα δάφνης τὰ κάτωθεν στοιχεῖα καὶ βάλον εἰς τὸ προσκέφαλον αὐτοῦ, μὴν ἠξεύροντας:

ξ σ χ υ φ κ θ.

7. » Περὶ παραλαλητὸν τοῦ ἀσθενῆ.

Βάλε νερὸν εἰς καυχὶ καὶ βάλε το εἰς τὸ προσκέφαλόν του ἀπὸ κάτου, νὰ μὴν τὸ ἠξεύρῃ, καὶ πλέον δέν παραλαλεῖ.

[σελ. 14]

8. » Περὶ ἄνθρωπον ὁποὺ τρέχει ἡ μύτη του αἷμα πολύ.

Ἔπαρε ἀπὸ τὸ αἷμα ὁποὺ τρέχει ἀπὸ τὴν μύτην τοῦ ἀνθρώπου καὶ βάλ' το εἰς ἀγγεῖον καὶ βάλε καὶ λιανολίθαρα τρία ἀπὸ τὴν γῆν μέσα εἰς τὸ ἀγγεῖον ὁποὺ ἔχει τὸ αἷμα καὶ νὰ γράψῃς εἰς τὸ μέτωπον τοῦ ἀνθρώπου οὕτως: Ζαχαρίας ἐσφάγη ἐν ναῷ Κυρίου καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ πέπηγεν ὡς λίθος ἐν τῇ γῇ καὶ οὐκ ἐξαλειφθήσεται ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ ὁ ἔκδικος αὐτοῦ, ἀμήν. Καὶ νὰ γράψῃς καί: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος.

ς μ κ λ ς μ μ τ φ β θ ἀμήν.

[σελ. 27 - 28]

9. Περὶ γυναικὸς ὁποὺ δὲν κάνει παιδί, τὴν ἰατρείαν νὰ κάμῃ παιδί. Ἕτερον.

Ἔπαρε ἀβδέλλες τρεῖς καὶ δέσε τες ἀπὸ τὴν μέσην καὶ κρέμασέ τες ἀπάνωθεν τῆς φωτίας ἕως νὰ ξηρανθοῦν καὶ νὰ τρίβουνται καλά· || καὶ τότες νὰ τὲς τρίψῃς

νὰ τὲς κάμῃς στάκτην. Καὶ αὐτὴν τὴν στάκτην νὰ τὴν βάλῃς εἰς φαγὶν καὶ εἰς καυχὶν ὁποὺ νὰ ἔχῃ κρασὶν καὶ νὰ τὸ πίῃ ἡ γυναίκα. Καὶ νὰ τὸ ὀνοματίσῃς, ἤγουν νὰ εἰπῇς οὕτως, ὅτι: Καθὼς κολλοῦν οἱ ἀβδέλλες εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὕτως νὰ κολλήσῃ καὶ παιδὶ ἀπὸ τὴν γυναῖκα ὅπου τὸ πίνει, τὸ ὄνομά της Ὀδεῖνα Καὶ νὰ τὸ πιῇ τὸ βράδι, ὅταν θέλῃ νὰ πέσῃ εἰς τὸ στρῶμα της μὲ τὸν ἄνδρα της καὶ ἂς σμείξῃ μὲ μὲ ταῦτον καὶ ἐγκαστρώνεται.

10. » Περὶ γυναῖκα ὁποὺ εἶναι ἐγκαστρωμένη νὰ ἰδῇς τὸ παιδὶ ἀρσενικὸν εἶναι ἢ θηλυκόν.

Εἰ μὲν εἶναι τὸ ζερβὸν βυζὶ τῆς γυναικὸς ἀχαμνὸν καὶ μαυρίζει, ἔναι τὸ παιδὶ θηλυκόν· εἰδὲ καὶ εἶναι δυνατὸν καὶ ἀσπρίζει, ἔναι ἀρσενικόν.

11. Ἕτερον δοκίμι.

Ἔπαρε ποτήριον καὶ βάλε νερὸν καθάριον μέσα καὶ ἂς στάξῃ ἀπὸ τὸ δεξιὸν της βυζὶ μίαν σταλαγματίαν γάλα. Καὶ εἰ μὲν καθήσει κάτω εἰς τὸν πάτον τοῦ ποτηρίου καὶ ἂν σταματήσῃ ὡσὰν κουμπί, ἔναι ἀρσενικὸν τὸ παιδί· εἰδὲ καὶ σκορπίσει, ἔναι θηλυκόν. Καὶ τοῦτο νὰ τὸ κάμῃ ὅταν δὲν σμείξῃ μὲ τὸν ἄνδρα της καὶ νὰ ἔναι νηστική.

12. » Περὶ λεχούσας γυναικὸς ὁποὺ νὰ κοιλιοπονᾷ καὶ δὲν ἐμπορεῖ νὰ γεννήσῃ.

Ὅταν ἡ γυναίκα κοιλιοπονᾷ, νὰ λέγῃς οὕτως ἀπάνω της, εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ κορμίου: Ἔβγα, βρέφος· καλεῖ σε ἡ γῆς, καλεῖ σε τὸ βάπτισμα. Ἔβγα, βρέφος· καλεῖ σε ὁ Βαπτιστὴς Ἰωάννης. Ἔβγα, βρέφος· καλεῖ σε ὁ Χριστός. Ἔβγα, βρέφος· καλεῖ σε ἡ Θεοτόκος, ἣ καὶ τὸν Χριστὸν ἐγέννησεν.

13. *Ἔπαρον κόπρον περιστερᾶς, κάπνισον αὐτὴν ἐκεῖ ὅπου κοιλιοπονᾷ καὶ εἰπέ της: Λάζαρε, δεῦρο ἔξω! Καὶ θελήματι Θεοῦ γεννᾶται. Ἐκεῖ ὁποὺ κοιλιοπονᾷ νὰ διαβάσῃς ἀπάνω της οὕτως: Μνήσθητι, Κύριε, τῶν υἱῶν Ἐδὲμ τὴν ἡμέραν Ἱερουσαλὴμ τῶν λεγόντων· Ἐκκενοῦτε, ἐκκενοῦτε, ἕως τῶν θεμελίων αὐτῆς, ὡς ἐξῆλθεν ὁ Λάζαρος ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ὁ Ἰωανᾶς* (sic) *ἐκ τοῦ κήτους.*

[σελ. 84-87]

14. » Εἰς ἄνθρωπον σεληνιαζόμενον.

Τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν νὰ πιάσῃς λαγόν, νὰ τὸν σφάξῃς καὶ νὰ πάρῃς παννὶ νὰ τὸ ματώσῃς μὲ τὸ αἷμα τοῦ λαγοῦ καὶ μὲ τῆς καρδιᾶς του τὸ αἷμα μαζί.

Εἶτα ἔπαρον ἁγίασμα τῶν ἁγίων Θεοφανείων καὶ βρέξε πάλε τὸ παννὶ εἰς τὸ ἁγίασμα καθὼς εἶναι μὲ τὸ αἷμα. Καὶ ὅποτε χρειαστῇς, κόψε ἀπὸ κεῖνο τὸ παννὶ καὶ βρέχε το εἰς τὸ νερὸν καὶ πότιζε τὸν σεληνιασμένον καὶ ἰᾶται· μόνον νὰ εἶναι νηστικός.

15. » Περὶ δαιμονιάρην.

Ἔπαρον αὐτὸν τὸν δαιμονιζόμενον καὶ σῦρε εἰς βρύσην καὶ χύσε ἐπάνω του δώδεκα ποτήρια νερὸ καὶ δός του καὶ κλειδωμένη κλειδωνιὰ νὰ τὴν ἀνοίξῃ μὲ τὸ κλειδί της. Εἶτα ἔπαρον ἀπὸ χιλιδόνι κεφαλὴν καὶ [κη]κίδια καὶ καῦσον αὐτὰ ὥσπερ στάχτη. Εἶτα νὰ πάρῃς καὶ καστορχίου ὀρχίδι καὶ ἀπὸ καμήλας καρδία. Εἰδὲ καὶ δὲν εὕρεις ἀπὸ τὴν καρδίαν, νὰ λάβῃς ἀπὸ τὸν κόπρον της καὶ νὰ βάλῃς καὶ ρίζα τριφυλλίου νὰ τρίψῃς καὶ αὐτὰ ὥσπερ ἀλεύρι καὶ νὰ τὰ ἑνώσῃς ὁμοῦ μετὰ ἄλλων, ἤγουν μὲ τοῦ χιλιδονίου καὶ τοῦ κηκιδίου τὴν στάκτη, καὶ βάλον αὐτὰ μέσα εἰς σὲ μέγα ἁγίασμα καὶ πότισέ τον, καὶ νὰ βαστᾷ ἀπὸ τὴν ῥίζαν τοῦ τριφυλλίου καὶ νὰ καπνιστῇ καὶ ἀπὸ αὐτὴν καὶ νὰ εἰπῇ καὶ || τὸ Πατερημῶν. Καὶ ἂν δὲν τὸ⟨ν⟩ ἠξεύρῃ αὐτός, ἂς στὸν (sic) *εἰπῇ ἄλλος δι' αὐτόν. Εἶτα ἂς γυρίσῃ εἰς τὸ σπίτι του τὸ συντομώτερον καὶ ἂς βαστάζῃ καὶ τοῦ Σολομῶντος τὴν βούλλαν. Καὶ νὰ βάλῃς καὶ*

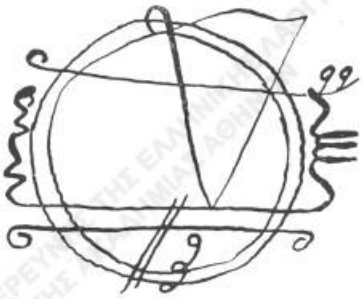

νερὸν σὲ μία κοῦπα καὶ νὰ τὴν βάλῃς ἀπὸ κάτου εἰς τὸ κρεββάτιν του νὰ στέκῃ τὴν νύκτα, καὶ τὸ πουρνὸ νὰ τὸ χύνῃς. Ἔτζι νὰ βάνῃς τὸ νερὸν μὲ τὴν κοῦπα πέντ' ἕξη νύκτες, ἀμὴ ἐκεῖνος νὰ μὴν τὸ ἠξεύρῃ, καὶ ἰᾶται. Ἰδοὺ καὶ τοῦ πανσόφου Σολομῶντος ἡ βούλλα.

16. » Περὶ ἀγάπης γυναικός.

Λαβὼν ἀστρακὸν (sic) ὠμὸν καὶ γράψον τὸ ὄνομα τῆς κόρης καὶ τὰς χαρακτῆρας ὁμοῦ καὶ ἂς τὰ διακιλήσι (sic).

17. » Περὶ ἀγάπην γυναικός.

Ἔπαρον λουλάκι καὶ γράψον τούτους τοὺς στίχους χαρακτῆρας εἰς τὸ χέριν σου καὶ πίασε ἂν θέλῃς γυναῖκα ἀπὸ τὸν σφό(ν)τυλον καὶ νὰ ἰδῇς τὶ θέλει ποιήσειν.

18. » Περὶ ἀγάπης.

Γράφε εἰς τρία φύλλα δάφνης: καιρομενη. και εὰλ τε να γωρ. Καὶ ἂς τὰ διασκελίσῃ εἰς τὴν ὥραν τοῦ Ἀφροδίτη.

19. » Περὶ ἀγάπης.

Λάβε ματραγόνας φύλλον καὶ ῥίζαν μολοχίου, τὸν ζουμὸν σμίξας, ποίησον μελάνη καὶ γράψον εἰς λευκὸ παννὶ τούτους τοὺς χαρακτῆρας καὶ τὸ ὄνομά σου καὶ καὶ τὸ ὄνομα ὁποίας θέλεις. Εἶτα πλύνον τὰ γράμματα καὶ πότισον αὐτὴν καὶ θαυμάσεις εἰς τοῦτο.

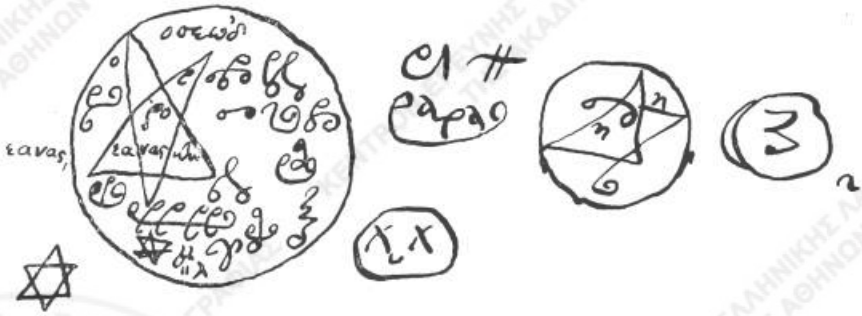

20. » Περὶ ὅταν φαντάζεται ἄνθρωπος, γράψον καὶ βάστα.

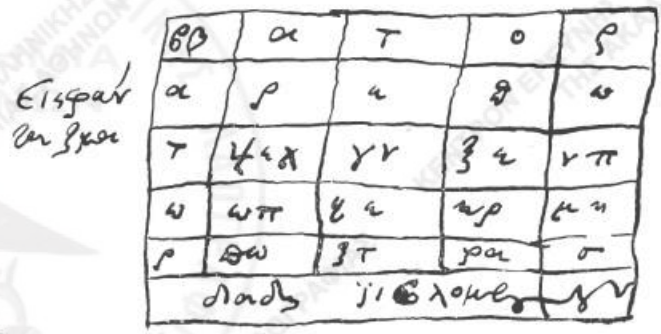

21. » **Περὶ μαγείας βάστα αὐτά νὰ μὴν φοβᾶσαι.**

22. » **Περὶ πονο(ν)κέφαλον γράψον καὶ βάστα εἰς τὸ κεφάλι σου καὶ σὲ παύει ὁ πόνος.**

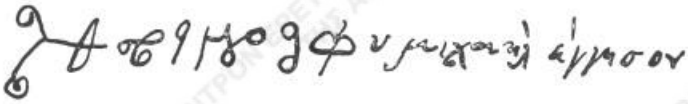

23. » **Ἡ βούλλα τοῦ Σολομῶντος ἡ δεκατρίτη (sic).**

24. » *Περὶ καρδίας, περὶ δαίμων δυσμενής· γράψον εἰς γαστέραν καὶ πότισον ἡμέρα Τετάρτη μετὰ ἁγιάσματος Παρασκευῆς καὶ ἰᾶται.*

[σελ. 87]

25. » **Περὶ πῶς νὰ φέρῃς ἄνθρωπον ἀπὸ μακρέα, κἄν τε ἄνδρα κἄν τε γυναῖκα.**

Νὰ πάρῃς ἕνα πρόβατον ἀρσενικόν, ἂν εἶναι ἄνδρας· εἰ δὲ καὶ εἶναι γυναίκα, νὰ πάρῃς θηλυκὸν καὶ νὰ τὸ σφάξῃς εἰς τὸ ὄνομα ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ὅποτε θέλεις σύρεις τὸ μαχαίρι νὰ εἰπῇς: Σφάζω εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ὀδεῖνος ἢ τῆς Ὀδείνης. Καὶ ὅταν τὸ ἐγδάρῃς νὰ τὸ κτυπᾷς μὲ τὸ μαχαίρι καὶ νὰ τὸ ὀνοματίζῃς νὰ λέγῃς: Κτυπῶ μαχαίρι εἰς τὸν Ὀδεῖνα νὰ τὸν σφάξῃ τὸ κορμί. Εἶτα νὰ ἐβγάλῃς

τὸ συκώτι του μὲ κάκηταν μεγάλη καὶ νὰ λέγῃς, ὅταν τὸ ἐβγάζῃς: Ἐβγάζω τὸ συκώτι τοῦ Ὀδεῖνος ἢ τῆς Ὀδείνης. Καὶ τότε νὰ ἁρπάξῃς τὴν καρδιάν του μὲ μάνητα καὶ μάνητας καὶ ἀψάδας νὰ τὴν κόψῃς καὶ νὰ εἰπῇς: Ἐβγάζω τὴν καρδίαν τοῦ Ὀδεῖνος ἢ τῆς Ὀδείνης. Καὶ τότε ἔπαρον πιπέρια 49 καὶ καρούφαλα 49 καὶ σουλεμὰ δράμια 20 καὶ τρίψον ὅλα ὁμοῦ καὶ βάλον ἀπὸ τὲς φλέβες καὶ νὰ βάλῃς ἀπὸ τὲς δύο μεριὲς καρφοβέλονα μὲ κεφάλεα καὶ νὰ τὰ μπήγῃς ἕως μέσα. Εἶτα νὰ ὑπάγῃς σὲ χαλκεὰ νὰ τὸν εἰπῇς: Κάμε με ἕνα καρφὶ διὰ τὸν Ὀδεῖνα. Καὶ νὰ κάτζῃς ἐκεῖ νὰ σὲ τὸ κάμῃ. Καὶ ὅσον κάθεσαι ἐκεῖ νὰ μὴν συντύχῃς καθόλου. Καὶ ἂν σὲ χαιρετήσῃ κανεὶς νὰ μὴν ἀπηλογηθῇς. Καὶ ὡσὰν γυρίσῃς πέ τα αὐτὰ τὰ ὀνόματα καὶ κάρφωσον τὸ καρφί: Σανχόρας, Δευτεράς, Ἐλαχμάρ, Σαρκάν, Ἐλοπὶκ δαιμονικόν, ὁρκίζω σας νὰ πᾶτε εἰς τὸν Ὀδεῖνα ἄνθρωπον νὰ ἐμπῆτε στὰς 72 ⟨στὰς⟩ φλέβας του, νὰ ἐμπῆτε εἰς τὴν καρδίαν του, νὰ τὸν φέρετε γλήγορα. Καὶ οὕτω εἶναι καὶ νὰ θαυμάσῃς.

26. » Περὶ νὰ ἀγαπήσῃς γυναῖκα.

Ἀπὸ τρεῖς πρωτοστέφανες νὰ πάρῃς ἀλεύρι μὲ τὰ τρία δάκτυλα καὶ ἀπὸ τρία πρωτάρικα γάλα ἀρσενικὰ παιδία καὶ νὰ τὸ ζυμώσῃς τὸ ἀλεύρι καὶ νὰ τὸ δώσῃς νὰ τὸ φάγῃ καὶ ἀγαπᾷς την.

[Σελ. 90 - 91]

27. » Περὶ ἀῤῥώστου, ζῇ ἢ ὄχι.

Ὕπαγε εἰς τὸ στρῶμα καὶ θεώρει πρὸς αὐτὸν καὶ λέγε ταῦτα μυστικῶς: Ἠχόνθα, θαροῖ, προσκοχβαρί. Καὶ εἰ μὲν ἐπιστρέψει πρὸς σὲ καὶ ἰδεῖν σε, ζήσεται· εἰ δὲ πρὸς τύχην ἐπιστρέψει, τελευτᾷ· εἰ δὲ πτύσει μακρονομήσει.

28. » Ἕτερον περὶ αὐτοῦ.

Ταῦτα τὰ ψηφία τὰ ἕνδεκα γράψον: η̅ β̅ α̅ ‖ θ̅ λ̅ β̅ α̅ ε̅ ι̅ θ̅ λ̅, γράψον εἰς τὸν ἀσθενῆ ὁποὺ φοβᾶσαι νὰ ἀποθάνῃ καὶ βάλε αὐτὰ εἰς τὸ προσκέφαλόν του ἀπὸ κάτου νὰ μὴν τὸ ἠξεύρῃ. Καὶ εἰ μὲν τρομάξει τὴν νύκτα ὁ ἀσθενής, ἰᾶται· εἰ δὲ καὶ δὲν τρομάξει, ἀποθαίνει.

[Σελ. 92]

29. » Περὶ ῥῖγος καὶ θέρμης.

Τρίψον μαστίχη καὶ βάλε ἁγίασμα τῶν ἁγίων Θεοφανείων καὶ πίνε το ὁ ἀστενής.

30. » *Λέγουν τινὲς δοκίμι, ὅτι τὸ κόκκαλον τοῦ χοίρου νὰ τὸ κρεμάσῃ ἀπάνου εἰς ἐκεινοὺς ὁποὺ θερμαίνονται, περνάει ἡ θερμασία.*

31. » Ἕτερον θαυμαστόν.

Νὰ πιάσῃς τὸν σφάλαγκα, νὰ τὸν τρίψῃς μὲ λάδι καὶ ὅποιος ἔχει θέρμη κάθε δύο καὶ τρεῖς τὸν ὠφελᾷ πολλά.

32. » Ἕτερον.

Τὸ πουκάμισον τοῦ ὀφιδίου νὰ τὸ θυμιαστῇ τινὰς πρὶν τὸν πιάσῃ ἡ θέρμη καὶ τὸν ὠφελᾷ πολλά.

33. » Ἕτερον.

Νὰ πιάσῃς ἕναν ποντικὸν ζωντανόν, νὰ κόψῃς τὰ αὐτιά του καὶ τὴν μύτην του καὶ τὴν οὐράν του καὶ νὰ τὸν ἐνδύσῃς μὲ τίποτες ἔνδυμα καὶ τόνε βάλῃς νὰ τονε βαστᾷς· διώχνει κάθε λογῆς θέρμην διὰ λόγου σου καὶ εἶναι θαυμάσιον. Καὶ νὰ περάσῃς ἕνα ῥάμμα ἀπὸ τὸ στόμα ἕως τὸν πάτον του, τοῦ ποντικοῦ, καὶ νὰ δώσῃς ἕναν ὁποὺ πονοῦν τὰ κόκκαλά του καὶ ὑγιαίνει.

[σελ. 93]

34 » Περὶ νὰ χαλάσῃς μάγια.

Νὰ πάρῃς μαγιολύτη καὶ διάργυρον καὶ πελεκάνου κόπρον καὶ σπόρον ἀπὸ τασταγάνη καὶ νὰ τὰ βάλῃς σὲ καινούργιον τζουκάλι καὶ ἂς βράσουν καλὰ μὲ νερόν. Εἶτα συγκέρασε τὸ νερὸν καὶ ἂς κολυμπήσῃ με τ' ἐκεῖνο, ἀμὴ νὰ βάλῃ καὶ ὀλίγο μέγα ἁγίασμα καὶ τὸν ἀφίνουν τὰ μάγια.

35. » Περὶ τοῦ κλαίειν παιδί.

Κόψε ἀπὸ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τοῦ παιδίου καὶ κάπνισέ το καὶ πλέον δὲν κλαίει.

[σελ. 94 - 95]

36. » Περὶ ἀνδρὸς νὰ μὴν πηγαίνῃ εἰς ἄλλην γυναῖκα.

Ἕνας ἄνδρας ὁποὺ ἀφίνει τὴν γυναῖκα του καὶ πηγαίνει σὲ ἄλλη, πόρνη, ‖ νὰ πάρῃς ἀπὸ τὸν κόπρον τῆς γυναικὸς ἐκείνης τῆς πόρνης, νὰ καπνίσῃς τὰ ῥοῦχα του καὶ τὸ πουκάμισο, βρακίν του ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς καὶ πλέον δέν πηγαίνει εἰς ἐκείνην τὴν πόρνην.

37. » Περὶ γνῶναι παρθένον.

Μαγνήτην λίθον θὲς ἀπάνω στὸ στῆθος ταύτης ὑπνοῦσα, λάθρᾳ. Καὶ εἰ μὲν παρθένος ἐστὶν εὐθέως γελάσας. Εἰ δὲ ἐφθαρμένη, εὐθὺς κλαύσας.

38. » **Εἰς τὸ γνῶσαι ἔμβρυον.**

Λάβε γάλα τῆς γυναικὸς καὶ βάλε εἰς σὲ ὕδωρ. Καὶ εἰ μὲν πλέει, ἐστὶν ἄρσεν· εἰ δὲ πέσει κάτου, ἐστὶ θῆλυ.

39. » **Περὶ ἀγαπεῖσται** *(=ἀγαπᾶσθαι)* **παρὰ πάντων.**

Βότανον λεγόμενον ζωονύχιον ἔχει δακτύλους χωρισμένους δύο φυλλάρια, τὸ δὲ μῆκος ἔχον δακτύλων 4, εἰς δὲ τὴν ῥίζαν κάτω ἔχοντα ὥσπερ μαλλίον προβάτου. Ἐπάνω δὲ εἰς τὴν κορυφὴν ἐστὶ διῃρημένον εἰς δύο καὶ ἔχει ἄνθη μαῦρα καὶ καρπὸν χαυνόν, ἡ δὲ ῥίζα του ἐστὶ πικρά· καὶ εἴ τις βαστᾷ ταύτην ἀγαπᾶται ὑπὸ πάντων.

40. » **Ἀρχὴ ἑτέρα τοῦ σοφοῦ Σολομῶντος, ὁποὺ ἐξέταξε τοὺς δαίμονας καὶ ἀπόκρισις τῶν δαιμόνων.**

» *Εἰς σὲ ζέσην καὶ πύρωσιν σπλάγχ(ν)ων.*

Ἐάν τις γράψῃ: ἀραρά, χαραρί, εὐθέως ἀναχωρῶ.

[Σελ. 96]

41. » **Εἰς ἀγρυπνίαν μεγίστην.**

Ἐάν τις γράψῃ εἰς τρία φύλλα δάφνης: καὶ φνηδις μόν, καὶ περιγράψει τοῖς κροτάφοις, εὐθέως ἀναχωρῶ.

42. » **Εἰς μακρονοσίαν.**

Ἐάν τις βάλῃ ἅλας εἰς ἔλαιον καὶ ἀπαλείψει (sic) λέγων: Χερουβὶμ καὶ Σεραφεὶμ βοηθήσατε, ποιεῖ με ἀναχωρῶ. Σάρκας ἀφανίζω καὶ μὴ φθόμενος ηκουέριμ.

43. » *Ἐάν τις γράψῃ ἐν τοῖς παραθύροις οἰκίας: Μέλπω ἀράδ, φεύγω ἀπὸ τὸν τόπον ἐκεῖνο.*

44 » **Εἰς ὠτίων πόνον καὶ πιστοπόνους.**

Ἐάν τις γράψῃ: Οὐριήλ, ἔγγισον ῥίζαν, οὐδάλον, ποιεῖ με ἀναχωρῶ.

45. » **Εἰς τὸ χωρίζειν ἀνδρόγυνα.**

Ἐάν τις γράψῃ τῶν ἕξη πνευμάτων τὰ ὀνόματα: Μιχαήλ, Γαβριήλ, Οὐριήλ, Ῥαφαήλ, Ἀρήαλ, Καραήλ, καὶ θέσῃ ἐν προσθύροις, εὐθέως ἀναχωρῶ.

46. » **Δύναμιν ἐλαττώνει καὶ νεῦρα παραλύει.**

Ἐάν τις γράψῃ: Ἀραὴλ ἔγγισον σφενδορόν, εὐθέως ἀναχωρῶ.

47. » **Καρδίας πόνους καὶ γνῶσιν διαστ(ρ)έφει.**

Ἐάν τις γράψῃ: Καραήλ, Βέλ, Βήλ, εὐθέως ἀναχωρῶ.

48. » **Ψῦχος καὶ ῥῖγος καὶ στομάχου [..?..]**

Ἐάν τις γράψῃ: Ἰαλμή, Ἐμμεναῖς, Λεροήλ, εὐθέως ἀναχωρῶ. Εἰς στόμαχον ἀνθρώπου καθίζομαι καὶ ποιεῖ ἀσπασμούς. Ἐν βαλανείῳ καὶ ἐν ὁδῷ εὑρίσκω τὸν ἄνθρωπον καὶ παραστοματίζω. Ὃς δ' ἂν εἰπῇ εἰς τὸ δεξιὸ⟨ς⟩ οὗς τινὸς πάσχοντα ἐκ τρίτου: ηουδαζαβή, ἐκδιώκομαι.

49. » **Εἰς τὰ δύο γόνατα.**

Ἐάν τις γράψῃ εἰς χαρτὶ καὶ θέσῃ εἰς γόνατα: Βονίβεηλ, εὐθέως ἀναχωρῶ.

[σελ. 97]

50. » *Εἰς ἀϋπνίαν νηπίων γράψον καὶ θὲς ἐν τῷ τραχήλῳ: Ῥαδερής, ποιεῖ με ἀναχωρῶ.*

51. » **Εἰς καρδίαν πόνον.**

Ἐάν τις γράψῃ εἰς χαρτὶν καὶ βαστάζῃ⟨ν⟩: Ῥαιζόβ, ποιεῖ με ἀναχωρῶ.

52. » **Ὅταν θέλῃς ὑπάγει εἰς κρίσιν.**

Ὅταν θέλῃς νὰ ὑπάγῃς εἰς κρίσιν μετὰ τὸν ἐχθρόν σου, γράψον τούτους τοὺς χαρακτῆρας καὶ τοῦ κριτοῦ τὸ ὄνομα ἐξανάστροφα καὶ θές το ὑποκάτω τὴν πατοῦνα σου νὰ τὲς πατῇς καὶ δὲν φοβᾶσαι. Μόνον τὲς χαρακτῆρες γράψε τες μὲ μελάνη κόκκινη.

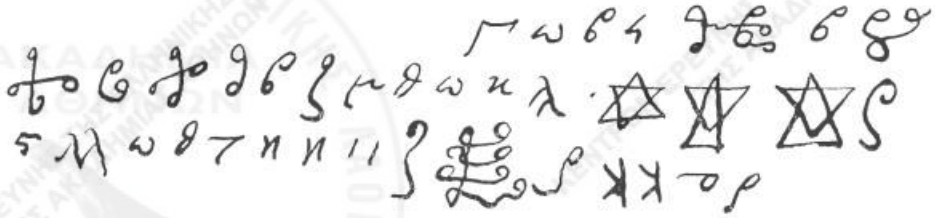

53. » **Ἕτερον.**

Πάλε εἰς κριτὰ βάστα εἰς τὸ στῆθος σου. Ὁπόταν εἰς κριτὰ γράψον τοὺς

χαρακτῆρας ταῦτα μὲ μελάνη κόκκινη καὶ βάστα εἰς τὸ στῆθος σου καὶ δὲν φοβᾶσαι κανέναν.

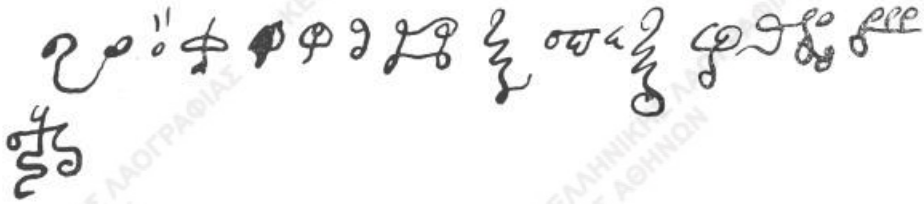

54. » *Πάλιν γράψε τούτους τοὺς χαρακτῆρας καὶ βάσταξέ τον εἰς τὸ ζερβόν σου τὸ χέρι κατάσαρκα ἀπάνου εἰς τὸν ἀγκῶνα καὶ νικᾷς τοὺς ἐχθρούς σου εἰς κρίσιν ἅπασαν.*

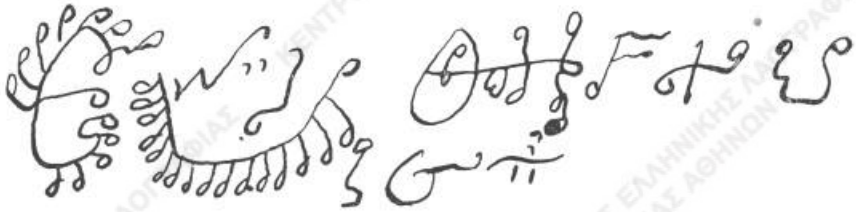

55. » **Περὶ ἐχθροῦ σου.**

Εἰς τοὺς ἐχθρούς σου γράψον τὸν ψαλμὸν τοῦ Ψαλτηρίου τό: Γνωστὸν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ Θεός. Εἶτα ἀνάλυσέ το εἰς νερὸν τὸ χαρτὶ καὶ δὸς ποιεῖν καὶ θέλει εἰρηνεύσει.

[σελ 98]

56. » **Εἰς τὸ γνωρίσαι γυναῖκα τί ἔκαμεν.**

Ἔπαρε βατράχου γλῶτταν καὶ ξήρανέ τη καὶ γράψε ταῦτα τὰ σημεῖα μὲ κόκκινη μελάνη τὰ ἀπάνου[1] *καὶ θές τα εἰς τὴν καρδίαν ἀπάνω ὅταν κοιμᾶται καὶ πάντα ὅσα ἔχει ὁμολογήσει σοι.*

57. » **Περὶ θέλεις γυναῖκα γνῶναι ὑπὸ [πό]σων ἀνδρῶν ἐμιάνθη.**

Ἔπαρε ἀμμωνιακὸν βάλον εἰς ληχῶν (sic) ὁπόταν πέσῃ κοιμηθῇ καὶ ἀπελθὼν ἐρώτησον αὐτὴν καὶ θέλει ὁμολογήσει σοι πάντας τοὺ(ς) πορνεύσαντας αὐτήν.

---

[1] Εἰς τὸ κείμενον δὲν ἀναγράφονται τὰ σημεῖα.

58. » Περὶ τοῦ ποιῆσαι παιδίν.

Γράψον εἰς χαρτὶν δευρηνὸν καὶ κρέμασον αὐτὸ εἰς τὸ(ν) δεξιόν της βραχίονα αὐτὰ τὰ γράμματα: Κρὸξ ζηρὲ ῥιαὶ ἰδιξ δοι αι γι δους, καὶ εὐθέως τίκτει.

59. » Εἰς τὸ κυῆσαι ὅλο ἀρσενικὰ παιδία.

Τῆς ἐλάφου τὸ κόκκαλον ὁποὺ ἔχει εἰς τὴν καρδίαν της νὰ τὸ δένῃ ἡ γυναίκα εἰς τὰ μαλλιά της ὀπίσω, νὰ τὸ φορῇ καὶ ποιεῖ ὅλα ἀρσενικὰ παιδία.

[σελ. 99]

60. » Περὶ ἀγάπης.

Τοῦ ὄφεως τὸ δέρμα νὰ τὸ καύσῃς νὰ γένῃ στάκτη καὶ βάλε αὐτὴν εἰς ‖ τὸ⟨ν⟩ δεξιόν σου πόδα μὲ παννὶ δεμένο καὶ ἔχε αὐτὴ ἀσφαλῶς καὶ ὕπαγε σύντυχε μὲ εἴ τιναν θέλεις.

61. » Περὶ εὕρῃς θησαυρόν.

Γράψον τὰ ὀνόματα ταῦτα εἰς πινακίδιον καρέας καὶ βάλε τα εἰς τὸ προσκέφαλόν σου καὶ ἂς εἶναι καινούργια, γραμμένα μετὰ κρόκον καὶ μόσκον καὶ ῥοδόσταμα καὶ θέλεις ἰδεῖ εἰς τὸν ὕπνον σου θησαυρὸν καὶ ἐκεῖ ἔσται ὁ μελετήσας: μπελάκ, μπλαδιοῦντι, τζιμπὸζ τη οταγορία, απερρέρ, δροσσίντοι ερόμιεχ. τεκαδοὲλ ἴακαθα ἢλ ἴαδιθοῦ ηλὰμ αλληλούϊα, ἢ καὶ μετὰ μελάνη κοκκίνην. Ἔπειτα ἔπαρε πετεινὸν ἄσπρον καὶ κράτησέ τον νὰ μὴν κάμῃ πορνεία ἡμέρας ὀκτὼ καὶ ἔχε μαύρου σκύλου αἷμα καὶ φώκιας δέρμα καὶ γράψον τοὺς χαρακτῆρας ταύτας μὲ τὸ αἷμα τοῦ σκύλου: ασεγιόν, πεζαὶπ κορεστή.

62. » Περὶ πόνον λαγκόνου.

Ὅστις ἔχει λαγκόνι, νὰ κόψῃ ἀπὸ τοῦ μικροῦ παιδίου τὸν ὀφαλόν, ὄντας τὸ κόπτῃ ἡ μαμὴ καὶ νὰ κάμῃ ἕνα πασβάνι ἀσημένιο καὶ νὰ τὸ βάλῃ μέσα καμπόσο ἄλας διὰ νὰ μὴν βρωμήσῃ καὶ νὰ τὸ ἔχῃ ζωσμένος ἐκεῖ ὁποὺ ἔχει τὸν πόνον. Καὶ νὰ κάμῃ καὶ ἕνα δακτυλίδι ἀπὸ σίδερον καὶ νὰ ἔχῃ ἀγκωνὲς ὀκτὼ καὶ ὁλόγυρα νὰ γράφῃ οὕτως: φεῦγε φω. γεῖου χολή. η κορδαλός. ἐζιτι. Καὶ εἰς τὴν μέσην νὰ ἔχῃ τὸ σημάδι αὐτὸ ὁποὺ εἶναι κάτωθεν γραμμένο καὶ ὠφέλου.

[Σελ. 100]

63. » Περὶ ἀποδεμένον ἄνθρωπον.

Ἔπαρον μαγνήτην, ὀρεομπάρμπαρον, χιλιδονέαν, ἀπιγο//νίαν, ἀντιμόνι, μαγιλύτην καὶ ἃς τὰ βαστάει ἀπάνω του.

64. » Περὶ ἐμποδεμένον ἀνδρόγυνον.

Νὰ τὸ διαβάσῃ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ λειτουργίαν τὸν ἐναποδεμένον καὶ τοὺς οἴδαμεν καὶ οὐκ οἴδαμεν· ἅγιε Ἰωάννη, ἐμποδίστε, λύσατε τὸν Δεῖνα καὶ ἔβγαλε καὶ ἐξεκαθάρισε τὴν στράταν Ὀδεῖναν· τῶν σκυλίων της καὶ τὰ καρτζουκλά του καὶ τὰ δίκτυά του καὶ πᾶσαν κακὸν δαιμονικὸν καὶ ἀστρονόμον λύσατε· ἅγιε Πέτρε ἀπὸ τὴν Ρώμην, φθάσατε συντόμως καὶ λύσατε τῆς ταπεινῆς ψυχῆς τὰ αἰτήματα. Ὁρκίζω σε εἰς τὴν ἁγίαν Ἀναστασίαν τὴν Φαρμακολύτριαν· λῦσον τὸν δοῦλον σου τοῦ Θεοῦ Ὀδεῖνα· ὁρκίζω σε εἰς τοὺς ἁγίους Πάντας, λύσατε τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ τάδε· ὁρκίζω σε εἰς τὰ εἴκοσι γράμματα ὁποὺ κρατεῖ ὁ Χριστὸς καὶ οὐδεὶς γινώσκει αὐτά, εἰμὴ αὐτὸς μόνος· λύσε τὸν δοῦλον σου Ὀδεῖνα μὲ τὴν δούλην σου Τάδε τὴν ὥραν αὐτήν· ὁρκίζω σε εἰς τοὺς θεοφόρους Πατέρας, ἵνα λυθῶσιν τὰ μάγια τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Τάδε καὶ τῆς δούλης τοῦ Θεοῦ Τάδε ἀπὸ ὅ,τι καὶ ἂν εἶναι, ἢ ἀνθρώπου μαλλιὰ ἢ σκυλοκέφαλον ἢ βελόνη ἢ κατίνα ἢ μονοπύρων καρφία ἢ χάλκωμα ἢ ἄργυρον ἢ μολύβι λυθήτω, ἢ κανάβι ἢ λινάρι ἢ λουρὶ ἀναβηστὸν ἢ κλειδωνία κλεισμένη, ἀπ' ὅ,τι κι ἂν εἶναι ἢ κομποδεμένον ἀπὸ τὰς οβ' μαγεῖες λύσε το ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς καὶ οἰκοδόμησας, Κύριε, τὸν δοῦλον σου Ἰωακεὶμ μὲ τὴν δούλην σου Ἄνναν καὶ ἔτεκαν θυγατέραν τὴν ὑπεραγίαν σου μητέραν· οὕτως, Δέσποτα παντοκράτορ, εὐλόγησον τὸν δοῦλον σου Τάδε, ἵνα δοξαστῇ τὸ πανάγιόν σου ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁ//γίου Πνεύματος, ἀμήν, ἀμήν, ἀμὴν ς μ κ λ ς μ μ τ φ β θ ο υ ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν.

[Σελ. 101]

65. » Περὶ ὅταν μισοῦνται τὸ ἀνδρόγυνον.

Ἔπαρον μαγνήτην λίθον καὶ κοπάνισον καὶ ἕνωσον μετὰ οἴνου καὶ δὸς νὰ πίουν καὶ ἀγαπιοῦνται.

[Σελ. 107 - 8]

66 » Ἑρμηνεία τῆς πιγονίας.

Ἔκβαλε τὴν πιγονίαν ἀπὸ τὰς δεκαπέντε τοῦ μηνὸς Αὐγούστου ἕως τὰς εἴκοσι δύο. Καὶ ὅταν θέλῃς νὰ τὴν ἐβγάλῃς Σαββάτο, νὰ εἶσαι νηστικὸς καὶ καθαρός, νὰ λέγῃς: Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων Πατέρων.

Καί τινα γράφω περισσά. Ὅποιος βαστάζει ἐπάνω του τὴν ῥίζαν της, σπόρον, φύλλα, ἔναι κοντολογίαν σὲ ὅλες τὲς ἀσθένειες καὶ εἰς σὲ//λοιμικὴν καὶ εἰς μάγια καὶ εἰς φαρμάκι καὶ νὰ πίνῃ τὸ σπόρον μετὰ οἴνου εἶναι πολλὰ καλὸν καὶ λέγε τὴν εὐχὴν ταύτην: Χαλδὰ ηκὶ χοῦδ ουχᾶρ ἰᾶπ ἰαφοαμ αιλᾶχ σερῆφ μουχτῖμ λιὰρ συχροῦ αφὲπτ λησχᾶμ συροῦφ ταλὰ ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν.

67. » Περὶ τῆς μανδραγόνας.

Ἡ μανδραγόνα, ὅταν θέλῃς νὰ τὴν ἐβγάλῃς, νὰ ψάλῃς παράκλησιν καὶ ἁγιασμὸν καὶ ὕστερον πιάνεις καὶ σκάφτεις ἀπὸ μακρὰ νὰ μὴν ἐγγίζῃς τὸ βοτάνι, ἤγουν τὴν μανδραγόνα. Καὶ ἐκεῖ ὁποὺ σκάπτεις δὲν μιλεῖς. Καὶ ἀφοῦ φανῇ ἡ ῥίζα ὀνοματίζεις ὅ,τι θέλεις. Καὶ ἀφοῦ ὀνοματίσῃς, δένεις τὴν ῥίζαν της μὲ σκοινὶ καὶ δένεις σκύλον ἐκ τοῦ λαιμοῦ καὶ μαύλα τον μὲ ψωμὶ καὶ ἔρχεται εἰς τὸ ψωμὶ καὶ ταυρεῖ καὶ ξερριζώνει την. Διατὶ ὁ ἄνθρωπος, ἂν τὴν πιάσῃ νὰ τὴν ἐβγάλῃ, ξεραίνεται τὸ χέρι του. Καὶ αὐτὸ τὸ βοτάνι ἐμπαίνει εἰς ἰατρικὰ καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ καλά.

[σελ. 120]

68. » Περὶ δάγκαμα φιδίου καὶ σκορπίου.

Ὅποιον δαγκάσει φίδι ἢ σκορπίος, τὴν ὥραν αὐτὴν νὰ εὕρῃ ζωχία νὰ τὰ βάλῃ⟨ς⟩ ὡς καθὼς εἶναι ἐπάνου εἰς μίαν πέτραν καὶ ἂς τὰ κοπανήσῃ μὲ ἄλλην πέτραν καὶ ὄχι ἄλλον· καὶ ἂς τὸ βάλῃ πολλὲς βολὲς φορὲς ἐκεῖ ὁποὺ τὸν ἐδάγκασεν τὸ φίδι ἢ ὁ σκορπίος καὶ ὑγιαίνει. Ὁμοίως, ὡσὰν δαγκάσῃ τὸ φίδι τὸν ἄνθρωπον ἢ σκορπίος, ὅσο νὰ εὑρεθοῦν τὰ ζωχία νὰ βάλῃς ψίχα ψωμίου μὲ κρύον νερὸν ἀπάνου εἰς τὴν καπανίαν καὶ νὰ σταυρώσῃς τὴν δομὴν τρεῖς φορὲς καὶ εἰς πᾶσαν φορὰν ὅπου σταυρώσεις νὰ λέγῃς τὸ παρὸν τροπάριον: Ἀνέβηκε Μωσῆς ἐπὶ στήλης, ἄκος φθοροποιόν, λυτήριον καὶ ἰοβόλου δήγματος καὶ ξύλου τοῦ Σταυροῦ τὸν πρὸς γῆν συρόμενον ὄφιν προσέδησεν ἐν γὰρ ἐν τούτῳ ἀμιβεύσας τὸ πῆμα· διὸ Χριστῷ ᾄσωμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν ὅτι δεδόξασται. Καὶ ὡσὰν τὸ εἰπῇς τρεῖς φορὲς τὸ τροπάριον καὶ τότες βάνεις τὴν ψίχαν τοῦ ψωμίου μὲ τὸ νερὸν νὰ δέσῃς τὴν δομὴν καὶ ὑγιαίνει.

[σελ. 132]

69. » Περὶ πῶς νὰ ἐγνωρίσῃς τὸν ἀστενῆ σηκώνεται ἢ ὄχι, ἢ ὀλίγον ἀστενεῖ ἢ πολύ.

Μάθε πότε ἔπεσεν ὁ ἄρρωστος καὶ λογαρίασε πόσες ἡμέρες ἔχει τὸ φεγγάρι, ἰδὲ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀρρώστου πόσα στοιχεῖα ἔχει, ἰδὲ καὶ τοῦ ἡλίου κύκλον πόσον ἐστὶ καὶ στὰ στοιχεῖα τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀρρώστου καὶ λογάριασέ τα ὅλα ἀντάμα· καὶ ἔβγαλε ἀπὸ τριάντα καὶ ὅσα ἀπομείνουν τήρησον τὸ ὄργανον. Καὶ εἰ μὲν εἶναι εἰς

τὸν ταχὺν ζωοδότην, ὀλίγον ἀστενεῖ καὶ ὑγιαίνει. Εἰ δὲ εἶναι εἰς τὸν βραδύν, ἀρρωστεῖ βαρέα καὶ καιρὸν πολὺν κάμνει. Εἰ δὲ εἰς τὸν μέσον ζωοδότην ἢ θνήσκει⟨ν⟩ ἢ κινδυνεύει. Οὕτως καὶ ὁ ταχὺς θάνατος καὶ ὁ βραδὺς καὶ ὁ μέσος ταῦτα δηλοῦν τὰ γεγραμμένα. Θάνατον γοργὸν καὶ θάνατον μακρὺ νοσοῦντα, ἢ θνήσκει χωρὶς ἄλλο⟨ς⟩ ἢ ζῇ ἢ θνήσκει. Ὅμοιον καὶ εἰς ζῷον. Λαμβάνεις τὸ ὄνομα τοῦ αὐθεντός του καὶ τὰ ὅμοια καὶ κοίταξε τὸ ὄργανον, ἡμέρα, τὸν κύκλον καὶ μέτρησον.

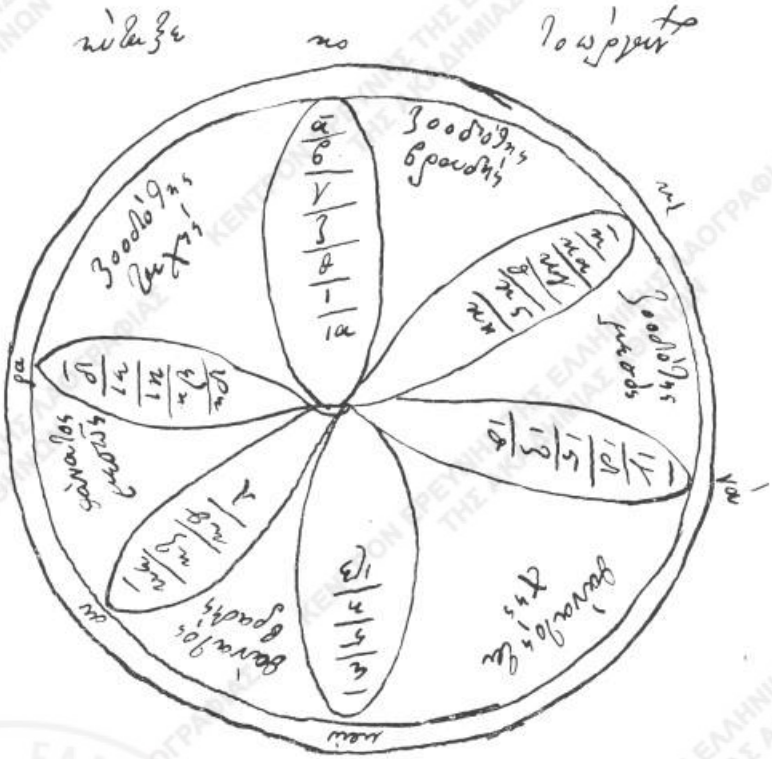

[σελ. 133]

70. » *Εἰς τὴν θέρμην ὠφέλιμος, γραφόμενοι οἱ στίχοι αὐτοὶ εἰς φιλτζάνι καὶ πινόμενοι μὲ νερὸν τὴν ὥρα ποὺ νὰ θερμανθῇ ὁ ἄνθρωπος: αμίσακα μητασάνο νονόμιμη.*

[σελ. 135].

71. » Εἰς ἀπόδεμα.

Ὅταν θέλῃς νὰ ἐμποδεθῇ τις, ἂς γρά[ψῃς] εἰς τὸν αὐλόν του ἐτοῦτο :

Καὶ ὅταν θέλῃ νὰ λυθῇ, ἐτοῦτο:

[σελ. 136]

72. » **Εἰς τὸ σταματῆσαι αἷμα.**

Γράψον ταῦτα τὰ σημεῖα καὶ κρέμασον εἰς τὸ στῆθος τοῦ νοσοῦντος ἢ δομή· γράψον εἰς τὸ μέτωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἐκχυθέντος. Εἰ δὲ ἐπιστήσεις, γράψον αὐτὰ εἰς μαχαίρι καὶ σφάξον ὄρνιθα καὶ οὐκ[κ ἐ]ξέλθῃ αἷμα.

73. » **Εἰς μήτραν ἀναθάλουσαν (sic)**

Ἀχαήλ. ενχαλοχαήλ. οχαήλ. Μιχαὴλ μενδὲ ἀνρεήλ. ζαχαήλ. Ἀνοιχθήτωσαν αἱ ὀπὲς αὐτῶν καὶ καρδία καὶ τὸ ἧπαρ καὶ ἃς ἔλθουσι τὰ ἅγια γράμματα αὐτῆς εἰς τὰ ἔγκατα αὐτοῦ ὡσεὶ ὕδωρ καὶ ὡσεὶ ἔλαιος (sic) *ἐν τοῖς ὀστέοις αὐτοῦ καὶ ὡσεὶ βρώματα ἐν τοῖς κοιλίοις* (sic) *αὐτῆς. Καὶ γράψον τοὺς χαρακτῆρας αὐτούς.*

74. » *Τὸ ἐλθεῖν αὐτὰ*[1] *λέγε τονάμαι* (sic) *ταυτον: Ναπομπία μιράτζια λεμί. Ρίξον δὲ αὐτὰ εἰς τὸν δίσκον ἱερέως καὶ ὅταν τὸ γράψῃς νὰ λέγῃς τὸν πεντηκοστὸν καὶ νὰ λειτουργηθοῦν ἡμέρες ζ΄. Καὶ μετὰ τὲς ἑπτὰ λειτουργίες λῦσε αὐτὰ μετὰ ἁγίασμα τῶν ἁγίων Θεοφανείων καὶ νὰ πίῃ τρεῖς ταχινὲς νηστικὸς καὶ θαυμάσεις τοῦ Θεοῦ ἡ δύναμις: — ι ω θ ζ θ κ β ν.*

Ἔπαρον γάλα δαυναρίας (sic) *θηλαζούσης ἄρρεν πουλάριον καὶ σμεῖξον μετὰ αἵματος προβάτου καὶ γράψον εἰς προσωπίδα παιδίου τὰς χαρακτῆρας ταύτας.*

75. » **Περὶ κλέπτην νὰ εὕρῃς.**

Λάβε ἄρτον τῆς Μεγάλης Πέμπτης καὶ τυρὸν καὶ γράψον εἰς τὸ ψωμίν: Σαρὰ αμούν· καὶ εἰς τὸ τυρί: Σφαήλ. Καὶ ἃς λειτουργηθοῦν ἡμέρα Σαββάτο καὶ ἃς τὸ φάγουν, καὶ ὁ κλέπτης εὑρίσκεται, ἤγουν [ὁ] αἴτιος τοῦ κακοῦ.

---

[1] Δηλ. ἡ ἔμμηνος ρύσις.

[σελ. 137 - 8]

76. » Νὰ σὲ ἀγαποῦν πάντες.

Ἔχε ἀλεποῦς καρδία καὶ κοράκου καρδία καὶ γράψον τοὺς χαρακτῆρας ταύτας (sic) καὶ καπνίζου μὲ ἄρτον καὶ θυμίαμα ἀρσενικόν.

77. » Εἰς τὸν ἀστέρα.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀμήν. Ἀστέρας, εἶσαι πικρὸς καὶ μεμελανωμένος καὶ ἔχεις ὀνύχια ρνέ καὶ νὰ ποὺ σὲ δένω ἀπὸ τὴν σήμερον ἡμέραν νὰ ἀπέχῃς ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ Τάδε, νὰ μὴν τὸν τρώγῃς, νὰ μὴν πίνῃς, ὅτι εἶναι βαπτισμένος, μυρωμένος, τοῦ Θεοῦ παραδομένος. Ἄπεχε ἀπ' αὐτόν, ὅτι στέλλει ὁ Κύριος ἀόρατος τὸν ἀρχάγγελον Γαβριὴλ καὶ σὲ κατακαίει καὶ σὲ καταφλογίζει καὶ σὲ ξερριζώνει τὰ δόντια σου. Δὲν ἠμπορεῖ νὰ σὲ βαστάξῃ, νὰ σὲ ὑπομένῃ, ἀμὴ σῦρε εἰς τὰ βουνά, εἰς τὰ ἄγρια ζῷα. Ἐκεῖ εἶναι μία μεγάλη πέτρα καὶ σῦρε ἀπὸ κάτου καὶ φάγε ἀπ' αὐτήν. Αὐτὴ σὲ βαστάζει, αὐτὴ σὲ ὑπομένει· Ἀμήν: ς μ κ λ ς μ μ τ φ β θ ἀμήν.

78. » Περὶ τῆς πηγονίας τὸ βοτάνι.

Αὐτὴ ἡ πηγονία ἐστὶ μήτηρ πάντων τῶν βοτάνων. Γίνεται δὲ εἰς//ὄρος ὑψηλὸν καὶ ἀπάνεμον τόπον ὑποκάτω εἰς πέτραν ἢ ὡς λιθόστρωτον. Τὸ φύλλον αὐτῆς κάτω βλέπει καὶ τὸ ἄνθος αὐτῆς λευκόν. Καὶ ἡ ρίζα αὐτῆς ὡς δάκτυλον ἀνθρώπου. Αὐτὴ ἡ βοτάνη ὠφελεῖ εἰς πᾶν πρᾶγμα. Εἰς πάθη καὶ νόσους ἀνθρώπων. Ὁ βαστάζων τὴν ρίζαν αὐτῆς οὐ φοβηθήσεται μαγείας καὶ ὄφιν καὶ πᾶν θηρίον καὶ οὐ μὴ φοβηθῇ λύμην ὁδοῦ ἀπὸ στρατηγούς. Ὁ δεθεὶς τὴν γλῶτταν καπνιζέτω ὑπ' αὐτῆς καὶ λύεται ὁ δεσμός. Ὁ πίνων τὴν ρίζαν καὶ τὸν σπόρον φυλαχθήσεται ἀπὸ παντὸς πονηροῦ συναντήματος καὶ ἀπὸ κακὸν ὀφθαλμόν. Ὁ σπόρος αὐτῆς ὑποκάτω τῆς γλώσσης αὔξει τὴν διάνοιαν. Ὁ θυμιάσας τὴν ρίζαν καὶ τὰ φύλλα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὐ μὴ εἰσέλθῃ πνεῦμα πονηρὸν εἰς αὐτούς. Ὁ σπόρος αὐτῆς δεθεὶς εἰς τὸ δεξιὸν γόνατο ὠφελεῖ εἰς τὴν σπλῆνα καὶ εἰς τὰ ἥπατα. Ὁ βαστάζων τὴν ρίζαν καὶ τὰ φύλλα καὶ τὸν σπόρον, εἰ ἔλθῃ εἰς βασιλεῖς καὶ ἄρχοντας, καλῶς κατευοδοθήσεται. Καὶ τὸ σπόρον αὐτῆς [εἰ] θέσεις εἰς τὸ κατώφλιον ἐν καιρῷ θανατικοῦ, οὐ μὴ εἰσελεύσεται πνεῦμα ἀκάθαρτον καὶ πονηρόν, καὶ θάνατος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ οὐ

μὴ γενήσεται. Καὶ πιεῖν οὐ μὴ βλαβήσεται. Ὁμοίως καὶ ἡ γυνὴ ἕξει γάλα πολλὰ πολύ. Ἐὰν [θέ]σῃς σπόρον ἐπὶ τὸν δεξιὸν βραχίονα, λογισμοὺς καταργήσει. Ἀλλὰ καὶ δαιμονιζόμενός τὶς τὴν ρίζαν αὐτῆς φαγεῖν καὶ καπνισθήσεται ὁμοῦ ἐν δύο (sic) *γεννήσεσι τῆς Σελήνης, εὐθέως το[ῦ] πάθους ἀπαλλαγήσεται. Ἐὰν κεκρατημένον τὸ ἀδελφικὸν αὐτοῦ ἐστί, ὁμοίως φάγῃ τὴν ρίζαν αὐτῆς καὶ νὰ κρεμάσῃ ἐπὶ τὸν τράχιλον αὐτοῦ. Γεννηθὲν παιδίον μικρόν, πότισε αὐτὸ[ν] πρῶτον ἀρχὴ τὴν ρίζαν αὐτὴν σὺν γάλα (sic) τῆς μητρὸς αὐτοῦ, νὰ εἶναι ἡμέρα καὶ νύκτα γαληνὸ καὶ μερωμένο, διότι δὲν πλησιάζει τίποτες πνεῦμα πονηρὸν πλησίον αὐτοῦ.*

[σελ. 143 - 6]

79. » Εἰς πόνον κορμίου καὶ κοκκάλου.

Βότανον λεγόμενον ἡ βριονία καὶ τὸ κλωνάριν της ὡσὰν σκοινὶ καὶ κάμνει σπυρία κόκκινα εἰς τοὺς κόμπους αὐτῆς. Καὶ ὅταν ὑπάγῃς νὰ τὴν σκάψῃς νὰ βαστᾷς ψωμὶ καὶ κρασὶ καὶ ὀρνίθι καὶ τρία καρφία καινούργια. Ἔπειτα νὰ σκάψῃς τὴν ρίζαν ἀπὸ μακρὰν νὰ μὴν τὴν ἐγγίσῃς, ὅτι φεύγει μέσα. Καὶ ὡσὰν τὴν ἐβγάλῃς νὰ βάλῃς τὸ ψωμὶ καὶ τὸ κρασὶ καὶ τὰ καρφία καὶ τὴν ὄρνιθα καὶ παράχωσον αὐτὰ ὅλα ὁμοῦ. Ἔπειτα φεῦγα ἀπὸ κεῖ ὀγλήγορα. Εἶτα βράσον αὐτά· ἀπὸ μακρέα τὴν φωτίαν//νὰ μὴν τὸ ἐγγίσῃς καὶ ὡσὰν βράσῃ, μάλαξον αὐτὰ καὶ κάλυψε τὸν πονοῦντα δύο καὶ τρεῖς φορὲς καὶ ὑγιαίνει.

80. » Ἑρμηνεία πῶς ἀνασπᾶται τῆς πηγονίας τὸ βοτάνι.

Βλέπε τὸν ἥλιον ὅταν ἔρθῃ εἰς τὸν Παρθένον καὶ πρῶτον ἀνάσπασε αὐτὴν ἡμέρα Σαββάτο εἰς τὰ (;) τὸ πρωΐ καὶ λέγε τά χαλδαϊκῶς, καὶ οὕτως ἀνάσπα: Λούτ, ἀχάφ, ἰάπ, ἰάφ, πλάχ, σούλφαμ, μοχτήμ, λιάρο, ἀχρουαφάτ, λιρχάμ, συρφοῦ, τάλχα ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν. Καὶ ὅταν θέλῃς ν' ἀποσκάψῃς τὴν ρίζαν καὶ τὸν κλῶνον αὐτῆς, νὰ πάρῃς ἄρτον καὶ μολύβι καὶ ἅλας· ἔπαρον καὶ χῶμα μέρος τοῦ ἁγίου Βήματος μετὰ τριῶν δακτύλων τῆς δεξιᾶς χειρός. Καὶ ὅταν ἀνασπάσῃς αὐτὴν βάλον αὐτὰ ἐν τῷ βόθρῳ ἐκείνῳ, καὶ ὅταν τήνε βγάζῃς ὀνομάτισέ την ὡς τὰ ἄνωθεν γεγραμμένα. Εἶτα ἀπόστρεφε (sic) *εἰς τὸν οἶκον σου τὸ συντομώτερον.*

81. » Περὶ ἀλόγου ὁποὺ δὲν ἠμπορεῖ νὰ κατουρήσῃ.

Γράψον εἰς τὰ τέσσερα ποδάρια τοῦ ἀλόγου στὰ ὀνύχια: Φησόν, Γεών, Τίγρης καὶ Ἐφράτης.

82. » Περὶ ἀλώπεκος.

Ἡ ἀλούπηξ τετράποδον ἐστὶν ζῷον γνωστὸν ἅπασι, δεινότατόν τε καὶ πανουρ-

γότατον καὶ σοφόν. Ταύτην, ἐὰν ζῶσαν ἀγρεύσῃς καὶ ἐμβάλῃς εἰς παλαιότατον ἔλαιον καὶ ἕψῃ ἕως οὗ εἰς τὸ τέλος τακῇ καὶ καθίσας εἰς // ἀγγεῖον ἔχον ἔλαιον καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀλείψῃς ποδαλγούς, ἀρθριτικοὺς καὶ παρειμένους ἔχοντας ἐπὶ πολλὰ τὰ πάθη, θεραπεύει παραδόξως. Ὁ δὲ δεξιὸς αὐτοῦ ὄρχις ξηρανθεὶς καὶ [. . .] ἐν πόσει δοθείς, φίλτρον γίνεται πρόξενον γυναιξίν· ὁ δὲ εὐώνυμός του εἰς ἄνδραν.

83. » Περὶ ἀϊτοῦ.

Ὁ ἀετὸς μέγιστον ἐστὶν ὄρνεον, βασιλεὺς πάντων τῶν πετεινῶν. Τούτου ἡ χολὴ σὺν χυλῷ πρασίου καὶ ὑπὸ βάλσαμον καὶ μέλιτι λυωθεῖσα καὶ ἐπιχριστεῖσα ἀπὸ χύσιν ὀφθαλμῶν ἰᾶται. Ἡ δὲ καρδία αὐτοῦ ὀπτηθεῖσα καὶ γυναικὶ λάθρᾳ δοθεῖσα ἐν πόσει, ἐν βρώσει, φίλτρον ἐργάζεται αὐτὴ πρὸς τὸν ἄνδρα. Πολλὰ δὲ οἱ πόδες αὐτοῦ βασταζόμενοι πρὸς κατ' ἐχθρῶν νίκην μεγάλως ὠφελοῦσιν. Ὁ δὲ μυαλὸς τοῦ ὀρνέου τούτου ἐὰν πίῃ ἡ γυνὴ καὶ ὀλίγον τούτου, ἐπίθες [εἰς] τὸ τῆς μήτρας στόμιον, ἀσύλληπτη γίνεται.

84. » Περὶ κουρούνας.

Βορὸν ὄρνεον ἐστὶ μέλαν, πᾶσι γνωστόν, ὃ κουρούναν ὀνομάζουσιν πάντες. Ἡ καρδία της ὀπτηθεῖσα καὶ γυναικὶ λάθρᾳ δοθεῖσα ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει, φίλτρον ἐργάζεται αὐτὴ πρὸς τὸν ἄνδρα. Πολλὰ δὲ ἡ κόπρος αὐτῆς σὺν οἴνῳ πωθεῖσα εἰς βήχαν ἰᾶται.

85. » Περὶ χιλιδόνος.

Ἡ χιλιδὼν στρουθίον ἐστὶν πᾶσι γνωστόν, ἔχον δυνάμεις τοιαύτας. Ἐάν τις τοὺς νεοσσοὺς // ἐμβάλῃ εἰς χύτραν καὶ προσηλώσας ὀπτήσῃ, ἔπειτα ἀνοίξας τὴν χύτραν καὶ κανονίσῃ, τοὺς μὲν δύο νεοσσοὺς καταφιλοῦντας ἀλλήλους τοὺς δὲ δύο ἐκστρεφομένους ἀλλήλων καὶ οὐ φιλούμενοι οἱ νεοσσοὶ καὶ καιόμενοι καὶ κόνης γενομένης καὶ μετὰ πόσεως ἢ βρώσεως διδόμενοι λάθρᾳ γυναικί, διεγείρουσιν πρὸς τὸν ἄνδρα φίλτρον πολλά.

[σελ. 148]

86. » Ἀρχὴ τοῦ ἡλίου τὸ βοτάνι.

Τὸ βοτάνι ἐστὶν ὁ ἡλιοσκοπός· καὶ ὅταν ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος κλίνει τὴν κορυφήν του κατὰ τὸν ἥλιον. Καὶ ὅταν θέλῃς νὰ ἐβγάλῃς, νὰ εἶναι εἰς τὴν πρώτην ὥρα τῆς Κυριακῆς, ὅταν χαράζῃ ἡ μέρα, καὶ νὰ εἰπῇς τὸν ὁρκισμὸν τοῦ ἡλίου τρεῖς φορές. Εἶτα νὰ τὸ σκάψῃς μὲ τὴν ρίζαν, ὅταν ἔχῃ τὸν καρπὸν καὶ τὰ λουλούδια. Καὶ ἔπαρον ἀετοῦ ἀπὸ τὸ δέρμα καὶ τύλιξον τὸν καρπὸν καὶ ἀπὸ τὰ λουλούδια του καμπόσον καὶ βάστα το ἀπάνω σου. Καὶ φύλλα του τὰ χλωρὰ ἔπαρον καὶ κοπάνισον αὐτὰ

καὶ στράγγισον αὐτὰ καὶ ἕνωσον αὐτὸ μὲ ῥοδόσταμο· εἶτα βάλε το εἰς μίαν ἀμούλαν καὶ κρύψε το. Καὶ ὅποτε ὑπάγεις σὲ βασιλεῖς καὶ σὲ ἄρχοντας ἢ εἰς ἐχθρούς σου ἢ σὲ χαραμῆδες, ἄλειψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ [τὸ] κεῖνο τὸ ζουμὶ καὶ ὅσοι σὲ ἰδοῦν ὅλοι σὲ ἀγαποῦν. Καὶ ἂν ἠξεύρῃς καὶ πουθενὰ βίον παραχωμένον, πέρασον ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἀνοίγει ὁ τόπος καὶ φαίνεται καὶ πάλιν παραχώνεται. Καὶ σημάδεψε τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ εἰς σὲ τρεῖς ἡμέρες νὰ πάρῃς μαῦρον πετεινὸν καὶ ἄμε εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον· εἶτα σφάξε τὸ πετεινάρι καὶ τότες ἔβγαλε τὸν θησαυρόν· ἀμὴ καὶ τότες νὰ εἶναι τὸ πρόσωπόν σου ἀλειμμένον ἀπὸ τὸ ζουμί. Καὶ μὴ σὲ θεωρήσῃ τινὰς ὅταν ἐβγάζῃς τὸν θησαυρόν. Καὶ ἡ ρίζα τοῦ βοτάνου ἔχει πολλὴν χάριν. Νὰ πάρῃς ἀπὸ γαϊδάρου πετζὶ καὶ ξούρισέ το καλὰ νὰ γένῃ ψιλὸ ὡσὰν χαρτὶ καὶ τύλιξον μέσα εἰς αὐτὸ ἀπὸ τὴν ρίζαν ἐκείνου τοῦ βοτάνου καὶ βάσταζέ το ἀπάνου σου· καὶ σῦρε εἰς ἀφεντάδες ὁποὺ βούλουνται νὰ σὲ χαλάσουν ἢ σὲ χαραμῆδες καὶ ὅλοι σὲ ἀγαποῦν ἀπὸ τοῦ βοτάνου τὴν χάριν.

87. » Ἕτερον τοῦ Κριοῦ.

Τὸ βοτάνι ἐστὶν τὸ μυριόφυλλον. Κοπάνισον αὐτὸ καὶ στράγγισον τὸν ζωμὸν καὶ ἕνωσον αὐτὸ μὲ ροδόλαιον καὶ ἄλειφε πληγὰς ἀπὸ σιδέρου καὶ ὑγιαίνει. Ἰδὲ τὸ ροδόλαδον πῶς γίνεται. Βάνουν λάδι καὶ τριαντάφυλλα σὲ μίαν ἀμούλαν καὶ τὸ κρεμνοῦν στὸν ἥλιον καὶ στέκεται πάντοτε. Οὕτως γίνεται τὸ ροδόλαδον. Τὴν δὲ ρίζαν τοῦ βοτάνου βάστα την εἰς στὸ δεξιόν βραχίονα καὶ χάνουνται διὰ τ' ἐσένα.

88. » Ἕτερον τοῦ Ταύρου.

Τὸ βοτάνι ἐστὶν τὸ τριφύλλιον. Καὶ ἔπαρον τὰ ἄνθη καὶ τύλιξον αὐτὰ εἰς δέρμα βοδίου, μοσχαρίου ἀγεννήτου καὶ βάστα το ἀπάνου σου. Καὶ σῦρε εἰς βασιλεῖς, σὲ πασιάδες, σὲ ἄρχοντας καὶ ἔχεις πολλὴν τιμὴν ἀπὸ αὐτουνούς. Τὴν δὲ ρίζαν αὐτοῦ νὰ τὴν βαστοῦν οἱ ἄνθρωποι οἱ δαιμονιζόμενοι· φεύγουν οἱ δαίμονες ἀπ' αὐτὸν καὶ οἱ Γελλοῦδες καὶ ὑγιαίνει.

89. » Τῶν Διδύμων. ♊

Τὸ βοτάνι ἐστὶν ἡ ματραγκόνα καὶ ὅποιος βαστᾷ ἀπὸ τὴν ρίζαν αὐτῆς ἔχει πολλὴν τιμὴν καὶ χάριν· καὶ δαίμονες φεύξονται. Εἰ δὲ καὶ καπνιστῇς ἀπὸ τὴν ρίζαν αὐτῶν τρέχει πολλά.

90. » Τοῦ Καρκίνου καὶ τῶν Διδύμων. ♋ ♊

[Σελ. 149]

Τὸ βοτάνιν τῶν Διδύμων ἐστὶν τὸ ἑξίφυλλον. Ἀπὸ αὐτὸ τὸ βοτάνιν εἰς κήταριν (sic) *γυναικὸς ὅταν γεννήσῃ παιδίον καὶ βάσταζέ το ἀπάνω σου καὶ ἀγαπιέσαι*

ὑπὸ μικρῶν καὶ μεγάλων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Τὰ δὲ φύλλα τοῦ βοτανίου αὐτοῦ νὰ φάγῃ ὁ δαιμονισμένος καὶ νὰ βαστάῃ καὶ ἀπ' αὐτό, φεύγουν οἱ δαίμονες καὶ ὑγιαίνει. Τὴν δὲ ρίζαν αὐτοῦ νὰ τὴν ταΐσῃς ἄνθρωπον ἢ ζῶον, σὲ ἀγαπάει.

91. » **Τοῦ Λέων.**

Τὸ βοτάνι ἐστὶν ἡ βαλόπζη. Τὰ φύλλα τῆς βοτάνου τζάκισον καὶ ἄλειψον τὰ τζακισμένα κόκκαλα τοῦ ἀνθρώπου δύο καὶ τρεῖς βολὲς καὶ ὑγιαίνει. Τὴν δὲ ρίζαν βάστα ἀπάνου σου ὅταν πηγαίνῃς νὰ κυνηγήσῃς ψάρια καὶ πιάνεις πολλά.

92. » **Τοῦ Παρθένου.**

Τὸ βοτάνι ἐστὶν τὸ τριχοβότανον. Τὰ φύλλα αὐτῆς κοπάνισον μετὰ ἀρκούδας κόκκαλα καὶ ἄλειψον πόνους ἀπὸ ρευματόπονον δύο καὶ τρεῖς βολὲς καὶ ὑγιαίνει. Τοὺς δὲ κλάδους αὐτοῦ τύλιξον εἰς δέρμα λύκου καὶ βάστα το καὶ νικᾷς τοὺς ἐχθρούς σου. Καὶ εἰς στένωσιν βραζόμενον μετὰ ὕδατος καὶ ζαχάρεως, πινόμενον ὠφελεῖ.

93. » **Τοῦ Ζυγοῦ.**

Τὸ βοτάνιν ἐστιν ἡ πετόνικα. Τὸν καρπὸν αὐτῆς ἂς πίνῃ ὁ δαιμονιζόμενος καὶ ὑγιαίνει. Ὁμοίως καὶ εἰς κοιλίας πόνον ὠφελεῖ. Τὰ δὲ φύλλα της (ἂν) φάγῃ ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ ὅ,τι πόνον ἔχει γιαίνει. Τὴν δὲ ῥίζαν αὐτοῦ τύλιξον εἰς δέρμα ἀλουποῦς καὶ δέσον αὐτὸ εἰς τὸν δεξιόν σου βραχίονα καὶ δὲν φοβᾶσαι ἀπὸ δαιμόνους.

94. » **Τοῦ Σκορπίου.**

Τὸ βοτάνιν ἐστὶν τὸ κυνόγλωσσον. Τὸν σπόρον αὐτοῦ τύλιξον εἰς δέρμα ἐλάφου καὶ δὲν φοβᾶσαι ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος καὶ φανῇς φοβερὸς καὶ ἔνδοξος καὶ ὡς Θεὸν σὲ προσκυνοῦν. Τὰ δὲ φύλλα κοπάνισον καὶ σμίξον αὐτοῦ τὸν ζουμὸν μετὰ κρίνου ἔλαιον καὶ ἄλειφε μετ' αὐτοῦ πᾶσαν πληγὴν σιδήρου καὶ ἰᾶται. Τὴν δὲ ρίζαν αὐτοῦ βάστα εἰς τὸν δεξιόν σου βραχίονα καὶ δὲν σὲ γαυγίζει σκύλος καθόλου. Καὶ ἂν δώσῃς αὐτηνὴ τὴν ῥίζαν καὶ φάγῃ ζῶον ἀνήμερον, ἡμερώνεται. Καὶ ἄλλο: Τὸ βοτάνι αὐτὸ κοπάνισον μὲ ἀρκούδας ἄλειμμα καὶ ν' ἀλείψῃς ἀνθρώπους ὁποὺ ἔχουν ρεματόπονον εἰς τὸ κορμὶν δύο καὶ τρεῖς φορὲς καὶ ὑγιαίνει.

95. » **Τοῦ Τοξότη.**

Τὸ βοτάνιν ἐστὶν ἡ ἐγκάρδιος· καὶ ἔχει τὰ λουλούδια ὡσὰν λουλάκι· εἶναι καὶ ψηλὸν μιὰ πῆχυ. Καὶ τύλιξον αὐτὸ μὲ δέρμα ἀλεποῦς καὶ βάσταζέ το κατὰ κεφαλῆς καὶ νικᾷς βασιλεῖς καὶ κριτάδες καὶ δυνάστας. Τὰ δὲ φύλλα αὐτοῦ ποίησον ἀλοιφὴν μὲ κερὶν καὶ ἔλαιον καὶ ἄλειφε φλεβοτομίαν καὶ ὑγιαίνει. Τὴν δὲ ρίζαν θὲς εἰς κρυφὸν τόπον εἰς τὸν οἶκον σου καὶ εὐτυχεῖ τὸ σπίτι σου ἀπὸ πᾶσαν καλὸ καὶ θαυμάσῃς τί ὠφέλειαν ἔχει τὸ βοτάνι αὐτό.

96. » **Τοῦ Αἰγοκέρου.**

Τὸ βοτάνι ἐστὶν τὸ τράγιον· καὶ ἔπαρον τὸν καρπὸν αὐτοῦ, δὸς γυναικός· ἐὰν φάγῃ ὀλίγας ἡμέρας, ζήσεται. Τὰ δὲ φύλλα αὐτῆς τρίψας καὶ βάστα καὶ πάντα τὰ θηρία φεύγουν ἀπὸ σοῦ καὶ ὡς βασιλέα σὲ προσκυνοῦν τὰ θηρία καὶ δὲν σὲ ἐγγίζει κανένα ποσῶς· καὶ ἂν κοιμηθῇς καὶ μετὰ ταῦτα, φόβον δὲν ἔχεις. Τὴν δὲ ρίζαν (ἐὰν) δώσῃς ἐπιληπτικὸν φαγεῖν μετὰ ἑπτὰ ὀκτὼ ἡμέρας ὑγιαίνει ἀπὸ πᾶσαν ἀσθένειαν. Εἰδὲ ἂν βαστᾷς τὴν ρίζαν αὐτήν, ὡς Προφήτην ἔχεις χάριν ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἀπὸ Θεοῦ βοήθειαν ἐν παντὶ τόπῳ.

97. » **Τοῦ ηδορχίου** (=τοῦ ὑδροχόου.)

Τὸ βοτάνι ἐστὶν τὸ βατράχιον. Τὰ φύλλα αὐτοῦ τρίψον ὡσὰν ἀλεύρι καὶ ἕνωσον αὐτὰ μετὰ ‖ οἴνου καὶ δὸς μίας γυναικὸς ἄτεκνης νὰ πίῃ, ἡ ὁποία δὲν κάνει παιδί, διὰ νὰ κάμῃ. Εἶτα βάστα ἀπὸ αὐτὰ τὰ φύλλα ἀπάνω σου καὶ δὲν φοβᾶσαι ἀπὸ ἐχθρούς.

98. » **Τοῦ Ἰχθύα.**

Τὸ βοτάνι ἐστὶν τὸ ἀριστολόγιον· τὸ λὲν καὶ τριχήλιον, ἤγουν τὸ τράχιον. Νὰ τὸ φάγῃ ἄνθρωπος καὶ νὰ βαστάῃ καὶ ἀπ᾽ ἐκεῖνο, εἶναι διὰ πολὺν καλόν.

99. » **Τῆς σελήνης.**

Τὸ βοτάνιν ἐστὶ ἡ ἀγλάφωτη. Μερικοὶ ἄνθρωποι τὸ λὲν λουνάρι, ἄλλοι τὸ λὲν

δλήκημον (sic) *καὶ κάμνει τὰ φύλλα του ὡσὰν ρεβίθι. Καὶ νὰ τὸ ἐβγάλῃς τὴν Δευτέρα εἰς τὴν πρώτην ὥρα, ὅταν χαράζῃ ἡ μέρα. Καὶ νὰ πῇς πρῶτα τὸν ὁρκισμὸν τῆς σελήνης τρεῖς φορές· εἶτα νὰ τὴν ἐβγάλῃς μὲ τὴν ρίζαν ὁμοῦ. Καὶ ἔχει τὸ βοτάνι αὐτὸ ἐνέργειαν τοιαύτη. Νὰ βάλῃς ἀπὸ τὴν κορυφὴν τουτουνοῦ τοῦ βοτανίου μέσα εἰς κεφαλὴν πετεινοῦ καὶ νὰ τὸ κρατῇς ἀπάνω σου. Καὶ εἴ τι πρᾶγμα γυρεύεις καὶ θέλεις γίνεται ὁ λόγος σου. Καὶ εἴ τι πραγματεία πράξεις, ὅλη κέρδος σὲ φέρει[ν]. Τὰ δὲ δροσερά[ν] της φύλλα σμίξας μετὰ χρυσίου καὶ ἀργύρου, μεγάλως χαρῇς. Καὶ βάσταξέ το σιμά σου καὶ κάμνε τὰ αὐτὰ εἰς αὔξησιν τῆς σελήνης, διὰ νὰ αὐξάνῃ τὸ πρᾶγμα σου, νὰ γίνεται τὸ ὀλίγον πολύ· καὶ γίνεσαι καὶ κυρὸς πολλῶν πραγμάτων. Τὰ δὲ ψημέ(να) της φύλλα βάλε εἰς τοῦ ἐχθροῦ σου τὰ ἄσπρα καὶ εἰς τὸν βίον του καὶ σκορπᾷ καὶ χάνει τα. Εἰδὲ καὶ θέλεις πάλε νὰ ἔρθῃ ὁ βίος του, δόσε τον καὶ ἀπὸ τὰ δροσερὰ φύλλα νὰ φάγῃ καὶ ἔρχεται ὁ βίος του πάλιν εἰς προκοπήν. Καὶ πάλιν αὐτὸ τὸ βοτάνιν [αὐτὸ] νὰ τὸ βάλῃς σὲ ἀργύριον σὲ κόρφον ἔχων εὐκαιρίαν καὶ εὕρῃς αὐτὸν δόκιμος χρυσίου καὶ ἀργυρίου.*

100. » Τοῦ Ἄρη θεοῦ τὸ βοτάνι.

Ἐστὶν ὁ πεντασίτης· λέγεται καὶ ἀκινάκης. Καὶ νὰ τὸ ἐβγάλῃς μέρα Τρίτη, τὴν πρώτην ὥραν, ὅταν χαράζῃ ἡ μέρα. Πρῶτα νὰ πῇς τὸν ὁρκισμὸν τοῦ Ἄρη τρεῖς φορές. Εἶτα νὰ τὸ ἐβγάλῃς μὲ τὴν ρίζαν. Καὶ ὅποιος ἄνθρωπος βαστᾷ ἀπὸ ἐχθροὺς καὶ λῃστὰς καὶ ἀβάνηδες δὲν φοβᾶται ὅπου καὶ ἂν πάγῃ. Καὶ πάλιν ξέρανε τὰ φύλλα του καὶ τρίψον ὡς ἀλεύρι καὶ δὸς ἀνθρώπου ὁποὺ χύνει αἷμα ἀπὸ τὴν μύτην ἢ ἐκ τοῦ σώματος. Ἂς τὸ ρουφήσῃ μὲ αὐγὸ καὶ τὸν κοπάζει τὸ αἷμα. Εἰ δὲ βαστάζει ἀπὸ τὴν ρίζαν του ἀπάνω σου (sic), *ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τὸν ζηλεύουν.*

[σελ. 151]

101. » Τοῦ Ἑρμῆ τὸ βοτάνι.

Ἐστὶν τὸ πενταδάκτυλον, ἤγουν πέντι βάλον, καὶ ἄλλοι τὸ λὲν τοῦ Χριστοῦ τὸ χέρι. Καὶ ἔβγαλον αὐτὸ ἡμέρα Τετάρτη εἰς τὴν πρώτην ὥρα ὅταν χαράζῃ ἡ μέρα. Πρῶτον νὰ εἰπῇς τὸν ὁρκισμὸν τρεῖς φορές. Εἶτα νὰ τὸ ἐβγάλῃς μέ τὴν ρίζαν. Καὶ ἔχει ἐνέργειαν τοιαύτην. Ἔπαρον τὰ ἄνθη καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καὶ τύλιξον αὐτὰ μὲ ἥμερης γάτας καρδίαν καὶ βάστα το ἀπάνω σου καὶ σὲ ἀγαποῦν πάντες, βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες ‖ καὶ εἴ τι κάμνεις δὲν σὲ ἀγροικᾷ, μηδὲ σκυλὶ σὲ γαυγίζει καθόλου. Τὰ φύλλα του ξήρανέ τα καὶ ἕνωσον αὐτὰ μὲ ἔλαιον καὶ ἄλειφε πᾶσαν πληγὴν καὶ ὑγιαίνει. Καὶ εἰς σὲ ματόπονον ἀλειφόμενα ὠφελεῖ. Εἰ δὲ φάγῃ ἀπὸ

τὴν ρίζαν αὐτοῦ πᾶσαν νόσον καὶ κακὸν διώχνεται ἀπ' αὐτόν. Καὶ ὅταν πονῇ ἄνθρωπον τὰ χέρια του καὶ τὰ ποδάριά του, ἂς βράσῃ τὰ φύλλα του καὶ ἂς τὰ λούσῃ καὶ ὑγιαίνουν.

102. » *Περὶ φυλακτήριον ἀπὸ παντὸς κακοῦ συναντήματος καὶ αὐθέντη καὶ ἀνθρώπους καὶ ἐχθρούς.*

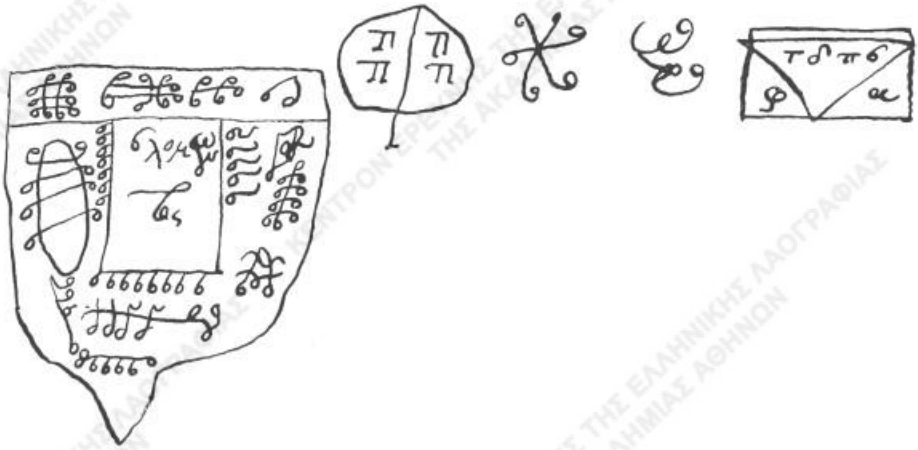

103. » *Γράψον τούτους τοὺς χαρακτῆρας καὶ βάστα τους καὶ δὲν φοβᾶσαι αἰφνίδιον θάνατον μηδὲ τοὺς ἐχθρούς σου, μήτε ξύλον, μήτε θάλασσαν, μήτε ποταμόν, μήτε πνεύματα ἀκάθαρτα.*

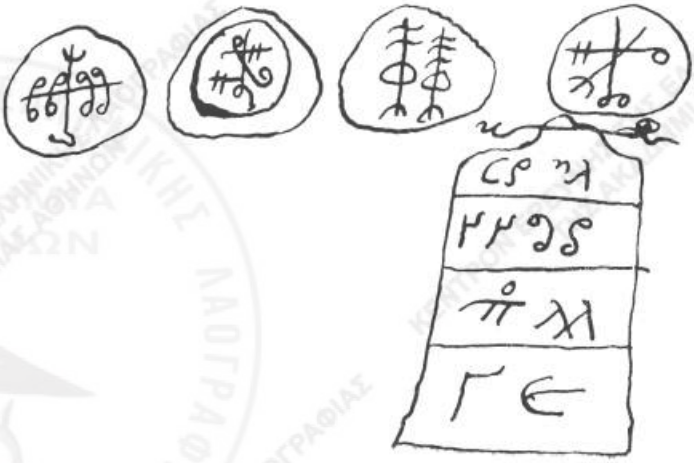

104. » *Περὶ νὰ μὴν φοβᾶσαι ὅπου ἂν ὑπάγῃς, κἂν τε ἄνδρας κἂν γυναίκα.*

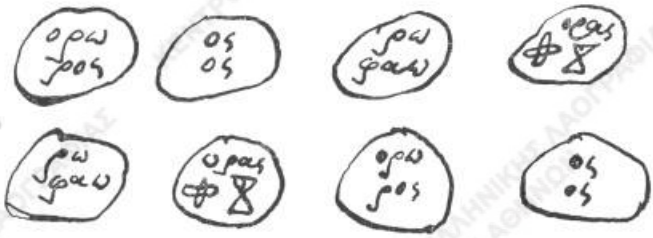

[σελ. 152]

105. » **Προσευχὴ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ.**

Ἐν τῷ δοθῆναι με, Δέσποτα Κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ τῶν Πατέρων ἐπάκουσέ μου τοῦ δούλου σου τοῦ ταπεινοῦ Γρηγορίου καὶ δεῖξον μοι τοὺ[ς] ἀγγέλου[ς] τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἡμέραν τε καὶ νύκτα. Καὶ εἰσήκουσεν αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς καὶ ἔστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ Μιχαὴλ καὶ εἶπεν αὐτόν: Χαίροις ἐν Κυρίῳ, Γρηγόριε θεράπον Χριστοῦ, ὅτι ἔστειλέ με Κύριος ‖ τοῦ δεῖξαι σοι τοὺς ἀγγέλους τῆς ἐξουσίας τῆς εἰρήνης πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ μέγας Γρηγόριος: Ἐπάκουσόν μου, Κύριε, τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ δεῖξον μοι τὴν ἀγγελικὴν βοήθειαν. Καὶ εἶπεν ὁ ἄρχων Μιχαήλ: Ὁ ἄγγελος ὁ ἔχων τὴν ἐξουσίαν τῶν ὀρέων καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σαρὰ σαήλ, καὶ εἴ τις περιπατεῖ εἰς τὰ ὄρη ἐπικαλεῖται αὐτὸν καὶ οὐ φοβεῖται. Ὁ ἄγγελος οἴκου ὁ ἔχων τὴν ἐξουσίαν καλεῖται Ἀφεμεὴλ καὶ γράψον τὸ ὄνομα αὐτοῦ σταυρὸν καὶ σώζει σε. Ὁ ἄγγελος τοῦ ῥῖγος πυρετοῦ καλεῖται Σαμαὴλ καὶ γράψον τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ οὐ φοβεῖσαι νὰ τὸ βαστᾷς καθαρός. Ὁ ἄγγελος ὕπνου καλεῖται Ἠσὴλ καὶ γράψον τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς φύλλον ἐλαίας καὶ θές το ἀπάνου εἰς ἐκεῖνον ὁποὺ δὲν ὑπνοῖ καὶ κοιμᾶται. Ὁ ἄγγελος τῆς εἰρήνης καὶ τῆς χαρᾶς καλεῖται Ἀγαθοὴλ καὶ γράψον τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς χαρτὶν καὶ ἂς τὸ βαστάει κρυφίως καὶ οὐ φοβεῖται ποτὲ καὶ καθαρός. Ὁ ἄγγελος τῆς ἀστραπῆς καλεῖται Ἐμιήλ, καὶ γράψον τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς χαρτὶν καὶ κράτει αὐτὸ καὶ οὐ φοβεῖσαι.

106. » **Ἕτερον διὰ τὴν θέρμην.**

Νὰ γράψῃς τὰ τροπάρια τοῦ τιμίου Προδρόμου: Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων. Ἕτερον: Ἐκ γῆς ἀνατείλασα ἡ τοῦ Προδρόμου κεφαλή. Ἕτερον: Ὡς θεῖον θησαύρισμα ἐγκεκρυμμένον τῇ γῇ. Καὶ γράφεις καὶ τοῦτο: Τίμιε Ἰωάννη Προφῆτα καὶ Πρόδρομε καὶ βαπτιστὰ τοῦ Χριστοῦ, ἡ τιμία σου κάρα ἐπὶ πίνακος κειμένη, ὡς κύργιος (sic) *τις ᾀσαμένη, ἰδὲ τριταῖος, τεταρταῖος, καθη(με)ρινός, φύγε ραμὰ ἀπὸ*

τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ τάδε. Στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ φόβου Θεοῦ, ἀμήν, Ἠλί, Ἠλί, λαμὰ σαβαγθανή, τουτέστι, Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνατί μὲ ἐγκατέλιπες;

[σελ. 350]

107. » Περὶ ὅταν κατουριέται κανεὶς εἰς τὸ στρῶμα.

Ἔπαρε τὴν φούσκαν τοῦ χοίρου, κάμε την σκόνη καὶ πίνε την μὲ ἁγίασμα·

[σελ. 423]

108. » Διάγνωσις ὑδάτων.

Γίνωσκε δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ὅταν ἔχῃ τὸ φεγγάρι ἡμέρας 7 τὰ νερὰ εἶναι ἀδύναμα καὶ εἶναι πολλὴ ξέρη καὶ κρατοῦν ἕως τὰς 10. Καὶ ἀπὸ τὲς 10 τοῦ φεγγαρίου ἀρχίζουν τὰ νερὰ νὰ ἀβγατίζουν ἕως τὰς 19. Καὶ ἀπὸ τὲς 19 ἕως τὰς 21 πάλιν τὰ νερὰ ὀλιγοστεύουν καὶ εἶναι ξέρη ἕως τὰς 24. Καὶ ἀπὸ τὰς 24 ἀβγατίζουν πάλιν τὰ νερὰ ἕως νὰ πάρῃ γύρισιν τὸ φεγγάρι. Καὶ οὕτως νὰ γινώσκῃ τινὰς διὰ τὰ νερά.

[σελ. 428]

109. » Πρόγνωσις τοῦ ἀνθρώπου ὁποὺ εἶναι ἄρρωστος.

Μάθε πότε ἔπεσεν ὁ ἄρρωστος καὶ νὰ λογαριάσῃς πόσες ἡμέρες ἔχει τὸ φεγγάρι καὶ ἴδε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀρρώστου ὀρθογραφία, πόσα στοιχεῖα ἔχει. Ἰδὲ καὶ τοῦ ἡλίου τὸν κύκλον, πόσον ἐστὶ καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀρρώστου καὶ λογάριασέ τα ὅλα ἀντάμα καὶ ἔβγαλε ὅλα τὰ τριάντα. Καὶ ὅσα ἀπομείνουν τήρησον ἐν τῷ ὀργάνῳ. Καὶ εἰ μὲν εὕρῃς ἐκ τῶν ὑπέργειων ἄνω, ζήσεται· εἰ δὲ εὕρῃς κάτω κινδυνεύει.

1 2 3	7 7 10 11	13 14 16	13 17 20	21 23 26	28 ζωή
4 5	12 15	22 24	27 25	θανα τος	
6 8	18	25	30		

[σελ. 457]

110. » Γιὰ νὰ μὴν σκοτωθῇ γυναίκα.

Ἔπαρε βάτου ρίζαν καὶ κυμίνου ρίζαν καὶ μολόχας ρίζαν καὶ δέσε τα εἰς παννὶν καὶ κρέμασέ τα εἰς τὸν τράχηλόν της, διὰ νὰ μὴν σκοτωθῇ, μόνον νὰ γεννήσῃ καλά.

111. Ἕτερον.

Ἔπαρε κερὶ καὶ κόπρον ἀπὸ φοράδας καὶ ζύμωσέ τα ὁμάδι καὶ ἂς τὰ βαστάῃ ἡ γυναίκα ἀπάνου της καὶ δὲν φοβᾶται νὰ σκοτώσῃ τὸ παιδί.

[σελ. 458]

112. » Περὶ ἀνεμοπύρωμα.

Γράψε ἐτοῦτο τὸ τροπάριον : Ἀνέθηκε Μωϋσῆς ἐπὶ στήλης οἶκος φθοροποιοῦν λυτήριον καὶ ἰοβόλου δήγματος καὶ τύπῳ ξύλῳ || σταυροῦ τὸν πρὸς γῆς συρόμενον ὄφιν προσέδησεν ἐγκάρσιον ἐν τούτῳ θριαμβεύσας τὸ πῆμα· διὸ Χριστῷ ᾄσωμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται. Καὶ ὡσὰν τὸ γράψῃς, διάβασέ το τρεῖς φορὲς καὶ βάλε νερὸν μέσα εἰς ἕνα ἀγγεῖο νὰ ἀναλύσουν τὰ γράμματα. Ἔπειτα βάλε ψίχα ψωμίου μέσα εἰς τὸ νερὸν καὶ ἀνάδεψέ το καὶ βάλ' το ἀπάνω εἰς τὸ ἀνεμοπύρωμα καὶ δέσε το, καὶ Θεοῦ οἰκονομίᾳ ὑγιαίνει.

113. » Περὶ πόνου ποδαρίου.

Ἐτοῦτον τὸν ψαλμὸν τὸν ἑβδομηκοστὸν τέταρτον, νὰ βάλῃς ἕνα ποτήρι κρασὶ γεμᾶτο καὶ νὰ τὸ διαβάσῃς ἀνάνω εἰς τὸ γυαλὶ ὁποὺ ἔχει τὸ κρασὶ τρεῖς βολὲς καὶ τότε νὰ τὸ πιῇς. Καὶ ὅσον κρασὶ καὶ ἂν πιῇς ἐκείνην τὴν ἡμέρα δὲν μεθᾷς. Ἰδοὺ οὕτως καὶ ὁ ψαλμός : Ἐλομολογηθά σοι (sic) *ὁ Θεός, ἐξομολογησόμεθά σοι καὶ ἐπικαλεσόμεθα.*

[σελ. 459]

114. » Περὶ ὅποιος πέφτει μὲ γυναίκα διὰ νὰ μὴν ἐγγαστρωθῇ.

Ὅταν ὁ ἄνδρας πηγαίνῃ εἰς γυναῖκα, ἂς βαστάει ἀπάνω του ἕνα βότανον τὸ ὁποῖον εἶναι ἐκεῖνο ὁποὺ ἀσπρίζουν τὸν χαλβὰ καὶ ὀνοματίζεται χαλβάνι. Καὶ ἂς βαστάει καὶ ἡ γυναίκα καὶ δὲν ἐγγαστρώνεται.

[σελ. 469] (δι' ἄλλης χειρὸς)

115. » **Διὰ νὰ φανοῦν φίδια μέσα στὸ σπίτι.**

Εὕρε φίδι σκοτωμένον καὶ σχίσε τὴν κοιλίαν του ἄκρη εἰς ἄκρη καὶ χῶσε το εἰς τὴν γῆν ὄχι βαθέα καὶ ἄνωθεν ρίξε χῶμα ψιλὸν καὶ σπεῖρε λινόκουκκον. Καὶ ὅταν φθάσῃ, μάσε τὸν σπόρον καὶ κάμε φιτίλι καὶ τὸ ἀργὰ ἄναψέ το εἰς τὴν τράπεζαν καὶ θέλει ἰδεῖ πόσα φίδια μαζώνουνται ἐκεῖ καὶ σὰν τὸ ζβήσῃς χάνονται·

116. » **Ἐὰν τινὰς χάσῃ τίποτε καὶ θέλῃ νὰ τὸ εὕρῃ.**

Λ:(άβε) τοῦ λύκου τὸ ποδάρι καὶ κρέμασέ το εἰς τὸν καπνόν. Καὶ ὅταν θέλῃς νὰ εὕρῃς τὸν κλέπτην, βάλε το εἰς χλιὸν νερὸν καὶ νὰ εἰπῇς: Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ πάντων τῶν ἁγίων· καθὼς πρήσκεται ἐτοῦτο τὸ ποδάρι τοῦ λύκου, ἔτζι νὰ πρησθῇ καὶ ἐκεῖνος ὁ κλέπτης ὁποὺ μοῦ ἔκλεψε τὸ ὁδεῖνα. Καὶ πρήσκεται ἐκεῖνος· καὶ ὅταν σοῦ δώσῃ ὅ,τι ἐπῆρεν καὶ θέλεις νὰ ξεπρησθῇ, βάλε πάλιν τὸν πόδα εἰς τὸν καπνὸν καὶ ξεπρήσκεται οὕτως ἄφνω.

117. » **Εἰς λύσιμον ἀνδρογύνου**

Ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη, ὁ Χριστὸς ἐπεριτμήθη, ὁ Χριστὸς ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν καὶ συνέτριψε τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων. Ὁ Χριστὸς ἐτάφη, ὁ Χριστὸς ἀνέστη καὶ ἔβγαλε τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὔαν. Αὐτὸς Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ αἰτοῦμαι τοῦ ζῶντος, σύντριψον καὶ λῦσον πᾶν δέμα καὶ ἀπόδεμα ἀπὸ τὸν δοῦλον σου Ὀδεῖνα ς ς ο ο ς ς μ μ γ γ α α λ τ ς· αὐτὰ γράψε τα εἰς 3 χαρτία, καὶ τὸ ἕνα νὰ τὸ λειώσῃς μὲ νερὸν εἰς ἀφόριον ἀγγειὸ νὰ τὸ πίουν τὸ μισὸν ὁ ἀνὴρ καὶ τὸ μισὸν ἡ γυνή· καὶ τὸ ἄλλον νὰ τὸ δέσῃ ὁ ἀνὴρ εἰς τὸ δεξιόν του μερί· καὶ τὸ τρίτον νὰ τὸ βάλουν ἀπὸ κάτου εἰς τὸ προσκέφαλόν τους καὶ λύονται.

118. » **Ἕτερον.**

Ὁ κατεβὰς (sic) *εἰς τὸν Ἅδην καὶ λύσας αὐτοῦ τὸ κατάκριμα, λῦσον καὶ τὸν δοῦλον σου Ὀδεῖνα: ς ς ο ο μ μ ε ε γ γ α α· αὐτὰ γράψε τα εἰς 2 μῆλα νὰ τὰ φάγουσι τὸ ἀργὰ τὴν Κυριακὴν τὸ ἓν ὁ ἀνὴρ καὶ τὸ ἕτερον ἡ γυνὴ καὶ νὰ σμιχθοῦν. Πλὴν ἐκεῖνος ὁποὺ τὸ γράψει νὰ εἶναι καθαρὸς δυνατά.*

119. » **Ἕτερον**

Μαγνήτην λίθον, ὠρεοβάρβαρον, πήγανον καὶ ἀντιγόνην, μαγιολύτην, νὰ βαστᾷ εἰς τὸ ζουνάρι του καὶ λύεται.

120. » Ἕτερον.

Γράψον τὰς χαρακτῆρας ταύτας ἡμέρα Σαββάτον εἰς γέμωσιν σελήνης εἰς καινούρ(γ)ιον χαρτὶ καὶ ἃς τὸ δέσῃ εἰς τὸ δεξιόν του ποδάρι καὶ λύονται.

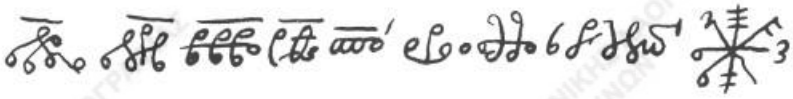

121. » Ἕτερον.

Γράψε τὰς χαρακτῆρας ταύτας εἰς γυάλινο ποτήρι ἀφόριον καὶ ἃς τὰ πίουν καὶ οἱ δύο τους μὲ νερὸν καὶ λύονται· καὶ γράφε τες μὲ κιννάβαριν.

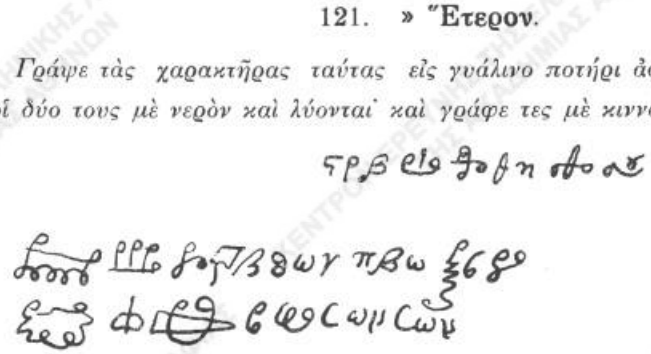

[σελ. 470]

122. » Ὅταν μαγεύουν τινὰ καὶ κακοπαθῇ.

Βάλε τὲς ἀρραβῶνες των εἰς τὰ σανδάλιά τους μὲ νερὸν νὰ μείνουν μέσα καὶ τὸ ταχὺ ἃς τὸ πίουν εἰς λίγωσιν σελήνης καὶ τὸ βράδι ἃς διαβάσουν τό: Λύει τὰ δεσμά, ὅλον. Ἔπειτα ἃς βάλουν τὲς ἀρραβῶνες εἰς τὴν μέσην τους καὶ λύονται.

123. » Ἕτερον.

Νὰ λυθοῦν καὶ οἱ ἀποδεμένοι· γράψε τὰ παρόντα γράμματα εἰς ψωμὶν καὶ ἃς τὸ φάγουν καὶ λύονται· σ α τ ο κ ρ ε π ο τ ε ν ε τ ο π ε ρ ο τ α α·

124. » Ἕτερον.

Ἂς γράψῃ οὕτως εἰς τὸν αὐλόν του καὶ λύεται.

125. » Ἕτερον.

Γράψε μὲ ροδόσταμα κρόκου καὶ μόσχου ἀναλῶντας τα εἰς ἀγγεῖον καινούριον: Ἠνοίγησάν σοι, Κύριε, φόβῳ πύλαι θανάτου, ὅλον τὸ τροπάριον εἰς 3 χαρτιά·

Καὶ τὸ ἕνα νὰ τὸ ἀναλύσουν μὲ νερὸν καὶ ἂς τὸ πίουν. Τὸ δεύτερον νὰ τὸ δέσῃ ὁ ἀνὴρ εἰς τὸ δεξιόν του μηρί. Τὸ τρίτον νὰ τὸ βάλουν ἀπὸ κάτου εἰς τὸ στρῶμα ἢ εἰς τὸ προσκέφαλον.

126. » **Ἕτερον.**

Τὰ ὀνύχια τοῦ ἀετοῦ νὰ τὰ κάψῃς νὰ γένουν στάκτη καὶ νὰ τὴν πίνουν μὲ κρασὶ καὶ λύονται.

127. » **Ἕτερον.**

Γράψον εἰς τὸ ζουνάρι τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἂς τὸ ζωστῇ κατάσαρκα καὶ ἂς κοιμηθῇ ἡμέρας ς' καὶ γράψε καὶ τὰ ὀνόματά τους. Ὁ Κύριος παρεδόθη ὑπὸ Ἰουδαίους διὰ τὸ σῶσαι τὸν ἄνθρωπον, ἐσταυρώθη καὶ ἐτάφη. Καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τοὺς μοχλοὺς τοῦ Ἅδου συντρίψας, τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὔαν ἠλευθέρωσεν ἐκ τῆς δουλείας τοῦ Ἅδου καὶ τῶν δεσμῶν ἐρρύσατο καὶ ἐδωρήσατο ζωὴν αἰώνιον. Καὶ γράφε τὰς χαρακτῆρας εἰς δέβρινον χαρτὶ καὶ νὰ τὲς δέσῃ ὁ ἀνὴρ εἰς τὸ δεξιόν του μηρὶ καὶ λύονται.

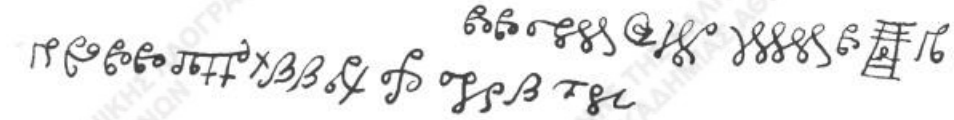

Καὶ τῆς γυναικὸς γράψε τὰς χαρακτῆρας ταύτας καὶ ἂς τὰς δέσῃ εἰς τὴν δεξιὰν πλεξίδα της καὶ λύονται.

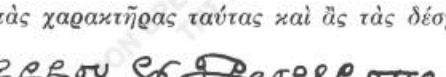

128. » **Εἰς ἀνδρόγυνον νὰ ἀγαπηθοῦν.**

Εἰς ἄσπρο παννὶ γράψον τὰς χαρακτῆρας, καῦσον καὶ πότισον.

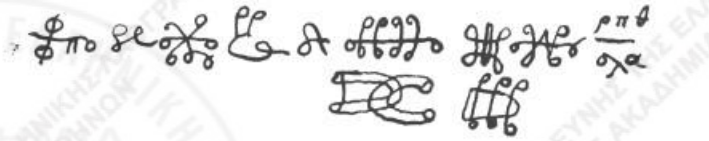

129. » **Ἕτερον.**

Εἰς χαρτὶ γράψον τὰς χαρακτῆρας καὶ τὸ ὄνομα καὶ κρέμασον εἰς τὸν δεξιὸν βραχίονα.

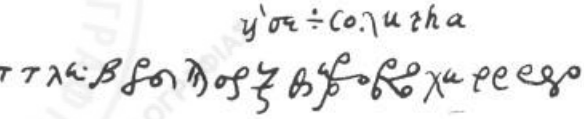

130. » **Διὰ νὰ χαλάσῃς μάγια.**

Γράψον εἰς φύλλον δάφνης καὶ λυῶσον μετὰ ὕδατος, πότισον καὶ λύονται.

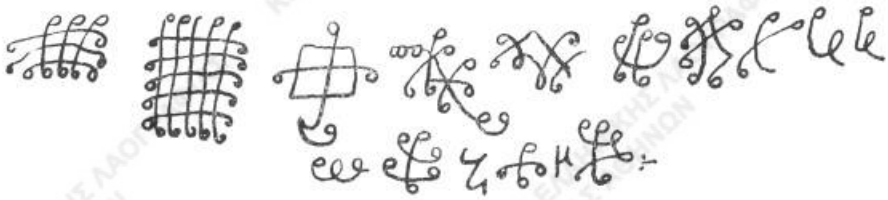

131. » **Ἕτερον νὰ χαλάσῃς μάγια.**

Γράψε τὰ σημεῖα ταῦτα καὶ τὸν 127 ψαλμὸν εἰς χαρτὶν καὶ βάσταζε ἀπάνω σου.

Καὶ τέτοιες πεντάλφες νὰ γράψῃς μὲ κιννάβαριν 27 καὶ ἄλλες 27 μὲ μελάνι καὶ νὰ τὲς βαστᾷ.

[σελ. 471]

132. » *Τὸ ἀνδρόγυνον ὁποὺ δὲν κάμει παιδὶ ἂς βαστᾷ τὰς χαρακτῆρας ταύτας νὰ μὴν ἠξεύρῃ τινάς. Καὶ ἂν δὲν πιστεύῃς βάλε τες εἰς ξύλον ἄκαρπον καὶ ἕως τὸν χρόνον καρπίζει καὶ θέλεις θαυμάσει τὸν καρπὸν ὁποὺ θέλει κάμει.*

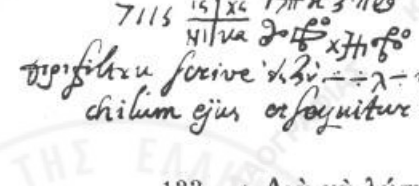

133. » **Διὰ νὰ λύσῃς ἀνδρόγυνον ἀποδεμένον.**

Βάλε κρασὶν εἰς κάπουτ μόρτις ξερὴ νὰ τὸ πίῃ ἐτ dizeriu σὶκ σίκουτ ἐδέχθηκεν ὁ Χριστὸς ἄνιμαμ ταύτης κάπουτ καὶ ἡ γῆ ἔλυσε κορπους εἴις ἔτζι σόλβερετ πόρρα magia καὶ bibar vinum λέγοντας καὶ λύονται.

134. » **Ἐξορκισμὸς τῆς πανούκλας.**

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς ἀμήν, καὶ τοῦ Υἱοῦ ἀμήν, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀμήν. Ἅγιοι Ἀνάργυροι καὶ θαματουργοί, δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ Ὀδεῖνα. Ἁγία Ἀναστασία Φαρμακολύτρια ὁποὺ ἐδιάλυσες καὶ

ἐσκόρπισες τὰ μάγια, σκόρπισε καὶ τὴν πανούκλαν τὴν παρασκευιανὴν τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Ὀδεῖνα, τὴν πανούκλαν τὴν πεμπτιανὴν τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Ὀδεῖνα, τὴν πανούκλαν τὴν τετραδιανὴν τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Ὀδεῖνα, τὴν πανούκλαν τὴν τριτιανὴν τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Ὀδεῖνα, τὴν πανούκλαν τὴν δευτεριανὴν τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Ὀδεῖνα. Μικρή τε καὶ μεγάλη νὰ εἶναι δεμένη καὶ χαλινωμένη ἀπὸ ὁρισμὸν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ πάντων τῶν ἁγίων νὰ εἶναι δεμένη καὶ χαλινωμένη. Ἅγιοι 318 θεοφόροι Πατέρες, βοηθήσατέ μοι, ἅγιοι Τεσσαράκοντα Μάρτυρες, βοηθήσατέ μοι, ἅγιοι Νικόλαε καὶ Ἀθανάσιε, βοηθήσατέ μοι, ἅγιοι Γεώργιε καὶ Δημήτριε μυροβλῦτα, βοηθήσατε, σκεπάσατε τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ Ὀδεῖνα, δέσατε, χαλινώσατε τὴν πανούκλαν ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ Ὀδεῖνα. Τὸν Θεὸν ἔχω βοηθόν μου, τὸν τίμιον Σταυρὸν ἔμπροσθέν μου, ἄγγελον Κυρίου Μιχαὴλ ἐκ δεξιῶν μου, Ῥαφαὴλ ἐξ ἀριστερῶν μου, εἰς τὴν κεφαλήν μου Οὐρουὴλ καὶ ὄπισθέν Γαβριὴλ καὶ ὁ φύλαξ τῆς ψυχῆς μου $\frac{\varepsilon \mid \mu\varepsilon}{\varphi\iota \mid \lambda}$ *αὐτοὶ ἴδετε καὶ χαλινώσατε τὴν πανούκλαν* $\overline{\varsigma}\ \overline{\mu}\ \overline{\kappa}\ \overline{\lambda}\cdot\ \overline{\varsigma}\ \overline{\mu}\ \overline{\mu}\ \overline{\tau}\ \overline{\varphi}\ \overline{\beta}$ *Θεοῦ ἀμήν. Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, γνῶτε ἔθνη καὶ ἡττᾶσθε, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεός, βοήθησον τὸν δοῦλον σου, ἀμήν.*

135. » Ἕτερον εἰς θανατικόν.

Γράψον ταῦτα τὰ στοιχεῖα μὲ κιννάβαριν καὶ μὴν καυχηθῇς ὅτι βαστάζεις αὐτά.

136. » Εἰς θέρμην.

Γράψον τὰς χαρακτῆρας ταύτας καὶ ἂς τὰς βαστᾷ.

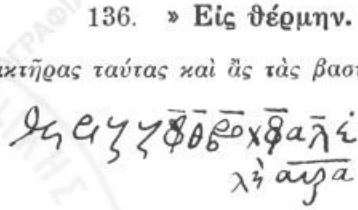

137. » Ἕτερον εἰς θέρμην.

Γράψον εἰς καυχὶν καὶ ἂς τὸ πίῃ ὁ πάσχων· διακόπτει φλόγα πυρὸς καὶ ρίγου θερμασίαν.

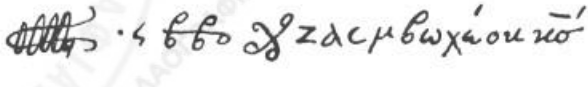

[σελ. 485]

138. *Δηλοῖ τὸ α ζωὴν καὶ ἐξουσίαν· τὸ β ἐξουσία πολέμου· τὸ γ θάνατός τινος· τὸ δ σείγησες καὶ θάνατος· τὸ ε χαρὰν καὶ ἐξουσίαν· τὸ ζ ἔκχυσις αἵματος ἄρχοντος· τὸ η ἀφορμαὶ τινὸς ἀνθρώπου· τὸ θ οὔτε θάνατος οὔτε σφαγή· τὸ ι καλὴν ζωήν· τὸ κ μεγάλην χαράν· τὸ λ χαρὰν καὶ εὐφροσύνην· τὸ μ μεγάλον κακόν· τὸ ν εἰς φίλον καλὸν στερεώνεται· τὸ ξ ἐπιθυμία γονέων· τὸ ο ἐξουσίαν· τὸ π σωτηρίαν· τὸ ρ ἀνδρογὰς (?)· τὸ σ φίλων ἐπίσκεψις· τὸ τ θυμὸν [...]· τὸ υ σημεῖον ζωῆς· τὸ φ ἐπιθυμία [...]· τὸ χ ὅ,τι θελήσεις ποίησον· τὸ ψ ποσότητα δηναρίων κέρδος· τὸ π σφραγὶς καὶ στερέωμα παντὸς ἀγαθοῦ.*

139. » Διάγνωσις παιδίου ὅταν κλαίγῃ.

Οὕτως δίδει φωνὴν κατὰ τὰ φωνήεντα τὰ γραφόμενα, ἤγουν τὸν α'ον χρόνον α, τὸν 2 ε, τὸν 3 οι, τὸν 4 ῶ, τὸν 5 οὗ. Καὶ δοκίμασον τὴν φωνὴν καὶ ἐρεύνησον καὶ εὑρήσεις τὴν ἀλήθειαν.

140. » Εἰς παροξυσμόν.

Νὰ πιάσῃς φίδι καὶ νὰ περάσῃς μίαν βελόνα μὲ μαῦρον μετάξι ἀπὸ τὸ μάτι του εἰς τὸ ἄλλον 3 βολὲς καὶ νὰ τὸ δέσῃ ὁ πάσχων εἰς τὸν τράχηλόν του (καὶ) ὑγιαίνει.

141. » Εἰς πόνον ὀδόντος.

Τῆς χελώνης τὴν κουτάλαν ἔγγισον εἰς τὸν πόνον καὶ κόφτει τον.

142. » Ὅταν κοιμᾶται ὁ ἄνθρωπος νὰ μὴν φαντάζεται.

Νὰ ἔχῃ δενδρολίβανον εἰς τὸ προσκέφαλόν του.

[σελ. 486]

143. » Διὰ νὰ ἀγρυπνᾷ [τινάς].

Νὰ βαστᾷ λύκου καὶ ἀλουποῦς καρδίαν.

144. » Ἕτερον.

Τοῦ χαλκοπετεινοῦ τὴν κατζιούλα νὰ βάλῃ εἰς τὸ προσκέφαλόν του.

145. » Ὅταν κλαίῃ τὸ παιδί.

Γράψον τὸν ψαλμὸν κε': Κύριε ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστόν: ὅλον τὸν ψαλμὸν καὶ δέσε τον εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ παιδός.

146. » **Εἰς τὸ νὰ ποιήσῃ ἡ γυνὴ υἱόν.**

Τὸ κόκκαλον τῆς καρδίας τοῦ ἐλάφου βράσον, πότισον τὸν ζωμὸν καὶ θαυμάσῃς.

[σελ. 487]

147. » **Νὰ μὴν σὲ βλέπῃ τινὰς ὅθεν περιπατεῖς.**

Χέριν ἀγεννήτου παιδὸς δεξιὸν νὰ βαστᾷς.

148. » **Νὰ περιπατῇς καὶ νὰ μὴν σὲ βλέπουν.**

Εὕρε κοράκου ὀφθαλμὸν καὶ σῦρε εἰς τὴν φωλεάν του νὰ σημαδέψῃς ἕνα πουλὶ μὲ μετάξι καὶ νὰ τὸ ψοφήσῃς νὰ μὴν ἐβγάλῃς αἷμα, νὰ τὸ ἀφήσῃς εἰς τὴν φωλεὰν καὶ μετὰ 15 ἡμέρες νὰ τὸ γυρέψῃς· καὶ εἰ μὲν τὸ εὕρῃς ζωντανόν, σκίσε τὴν κοιλίαν του, θέλεις εὕρει πέτραν καὶ βάστα την καὶ θαυμάσεις.

149. » **Οἱ σκύλοι νὰ μὴν σὲ βαβύζουν.**

Βότανον ὁποὺ λέγεται φράγκικα κρεσόνι, νὰ τὸ βαστᾷς.

150. » **Περὶ τοῦ χελιδονίου.**

Ἔπαρον ἕνα χιλιδονόπουλο, ἔβγαλε τὰ ὀμμάτιά του ἡμέρα Πέμπτη καὶ δέσε το μὲ μετάξι. Καὶ τὸ Σαββάτο πάλιν γύρεψέ το εἰς τὴν φωλεάν του καὶ εὑρήσεις τὰ μάτια του γερά. Καὶ σκίσε το ἀπὸ τὴν ράχιν νὰ εὕρῃς εἰς τὴν κοιλίαν του ἢ εἰς τὸν στόμαχόν του 3 πέτρες, ὁποὺ τὲς ἐτάγισεν ἡ μάνα του νὰ ἰατρευθῇ, ἄσπρην, κόκκινην καὶ πράσινην. Τὴν κόκκινην ἂν τὴν βάλῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸ στόμα του, διώχνει τὴν θέρμην καὶ τὴν ψύχραν καὶ γίνεται εὔκρατος· ἢ ἂν βάλῃ τὴν ἄσπρην καὶ φιλήσῃ γυναῖκα, τὸν ἀγαπᾷ λίαν. Τὴν πράσινην, ἂν τὴν βαστᾷ ἡ γυνή, δὲν ἀπορρίχνει ἐγγαστρωμένη, ἀλλὰ εὔκολα γεννᾷ.

[σελ. 488]

151. » **Νὰ μισήσῃ ὁ ἄνθρωπος τὸ κρασὶ μερικῶς καὶ οὐχί τελείως.**

Ἔπαρον μῆλον, δὸς εἰς τὸ χέριν τοῦ ἀρρώστου ὅταν ψυχομαχᾷ, νὰ ἀπομένῃ εἰς τὸ χέριν του ὅταν ψυχομαχήσῃ καὶ λάβε το καὶ λέγε: Καθὼς παίρνει ὁ Θεὸς τοῦ Ὀδεῖνα ἀποθαμένου τὸν νοῦν καὶ τὴν λαλίαν, ἔτζι καὶ τοῦτο τὸ μῆλον νὰ πάρῃ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ κρασίου κάθε ἀνθρώπου ὅστις || φάγει. Καὶ ὅσον (γρ. ὅταν) δώσῃς πᾶσα ἕνα, μισᾷ τὸ κρασί. Εἰδὲ καὶ θέλεις τελείως νὰ τὸ μισήσῃ, ὅταν τὸ παίρνῃς ἀπὸ τὸν νεκρόν, νὰ ὀνομάσῃς μόνον ἐκεῖνον μοναχὰ ὁποὺ θέλει νὰ τὸ φάγῃ.

152. » **Νὰ κάμῃς ἄνθρωπον νὰ κοιμηθῇ εἰς τὸ τραπέζι ὁποὺ κάθεται.**

Λάβε βελόνια καινούρ(γ)ια ὁποὺ νὰ μὴν ἔρραψαν τίποτες, νὰ τὰ περάσῃς ἀπὸ

αὐτὶ ἀνθρώπου, νὰ εἰπῆς τὸ Πάτερ ἡμῶν 3 βολὲς καὶ νὰ εἰπῆς: Καθὼς ἔχασεν ὁ νεκρὸς τὴν αἴσθησίν του καὶ τὴν λαλιὰν του καὶ τὴν ὅρασίν του, οὕτω νὰ ποιήσουν καὶ τὰ βελόνια τοῦτα τὴν ὄρεξίν μου, ἐκεῖνο ὁποὺ θέλω ἐγώ. Καὶ νὰ τὸ κρύβῃς εἰς μίαν τάβλαν, νὰ τὰ ἐμπήγῃ(ς) εἰς τὰ 2 κεφάλια τῆς τάβλας κρυφίως καὶ κοιμοῦνται.

153. » Νὰ φανοῦν εἰς τὸ σπίτι μέσα οἱ ἄνθρωποι ὅλοι φίδια.

Σκότωσε φίδι, βάλε το εἰς ἄμουλαν καὶ γέμωσέ την λάδι καὶ βάλε το εἰς τὸν θ νὰ βράσῃ καὶ ἄναψον κανδήλαν ἐξ αὐτοῦ τὸ ἀργὰ καὶ ἄλλο φῶς νὰ μὴν εἶναι καὶ δείχνουν οἱ ἄνθρωποι ὅλοι φίδια,

154. » Νὰ φανοῦν ὅλοι γαϊδάροι.

Κροῦξε μὲ τίποτας τὸν γάϊδαρον εἰς τὸ μάτι καὶ τὸ δάκρυον ὁποὺ τρέχει ἔνωσον μετὰ ἐλαίου καὶ ἄναψον ὡς ἄνωθεν καὶ δείχνουν γαϊδάροι.

155. » Νὰ φανοῦν οἱ ἄνθρωποι σταφύλια.

Ὅταν ἀνθοῦν τὰ κλήματα βάλε εἰς μίαν ἄμουλαν ἕνα σταφύλι καὶ γέμισε τὴν ἄμουλαν λάδι καὶ δέσε την εἰς τὸ κλῆμα καὶ ἀναθρέφεται μέσα. Καὶ ὅταν ὡριμάσῃ νὰ τὸ κόψῃς καὶ νὰ πάρῃς τὴν ἄμουλαν νὰ τὴν βάλῃς εἰς ἕνα τόπον νὰ σαπήσῃ τὸ σταφύλι καὶ ἄναπτε ἐξ αὐτοῦ ὡς ἄνωθεν καὶ δείχνει ὅλον τὸ σπίτι σταφύλια.

[σελ. 493]

156. » Εἰς σεληνιασμένον.

Νὰ πιάσῃς μίαν χουβάγιαν ὅταν κλωσσᾷ τὰ αὐγά της, νὰ τὴν σφάξῃς, νὰ πάρῃς τὸν μυελόν της νὰ τὸν στεγνώσῃς καὶ νὰ ποτίζῃς τὸν ἀσθενὴν ἀπὸ ὀλίγον μετὰ λιγούσας σελήνης καὶ ὠφελεῖται.

[σελ. 494]

157. » Εἰς ἰσχναδικὸν ἄνθρωπον.

Ὅταν φεύγῃ ὁ λύκος ἔχει τὴν συνήθειαν καὶ κοπρίζει ἀπάνω εἰς πέτραν. καὶ μέσα εἰς τὴν κόπρον εὑρίσκεται κόκκαλον· νὰ τὸ βαστᾷ, εἶναι καλόν.

[σελ. 495]

158. » Εἰς ῥῖγον.

Γράψον εἰς μῆλον κόκκινον: Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς καὶ ἠγέρθη καὶ διηκόνει αὐτόν. Καὶ δὸς τοῦ πάσχοντος φαγεῖν.

RÉSUMÉ

Textes magiques et recettes de medecine pratique tirés d'un manuscrit du couvent «Olympiotissa» en Thessalie

par V. Scouvaras

Le manuscrit sub. n° 97 (fin du XVIIe et debut du XVIIIe siècles) se trouvant à la bibliothèque du couvent de la Vièrge «Olympiotissa», près d'Elasson en Thessalie, contient entre des fragments, provenants des diverses oeuvres des médecins: Dioscorides, Orivassios, Jeans Damaskinos, Nicolaos, Galenos, Hippocrates, Melétios et Margarites, et des recettes de médecine traditionelle, aussi des textes de magie sur differentes maladies et circonstances de la vie du peuple [1]. Ce manuscrit est aussi intéressant et du point de vue linguistique, par le materiel precieux qul fournit sur la langue populaire de cette époque, et pour la nomenclature de la botanique populaire.

Dans la présente édition (pp. 71 - 112) sont publiés des textes magiques et des recettes de la médicine pratique dans l'ordre des pages du manuscrit et qui peuvent être classés comme suit; (la numeration est de l'édition présente):

1. Physiologie: Naissance (58, 97, 132); engendrement des enfants mâles (59, 146); les menstrues (73, 74); pour l'accouchement facile (2, 12, 13, 110, 111); les anticonceptionnels (114); la sterilité (9); contre le someil (143 - 144).

2. Traitements des maladies: Ophtalmie (101); inflammation des intestins (40); des maladies chroniques (42, 43); maux d'oreilles (44); cachexie (46); maladies de l'estomac (48); maux de genoux (49); maux des côtes (62); contre la morsure des serpents et des scorpions (68); contre l'hemorragie (72, 100); maux des os (79); rhumatismes (92, 94); maux du ventre (93); la saignée (95); la râte (1); incontinence des urines (107); maladie de la goutte (113); la migraine (3); erysipèle (112); pierres de la vesicule (4); hemorragie du nez (8, 100); épilepsie (14, 96, 156);

[1] Ce manuscrit appartenait au médecin praticien Christodoulos de Jannina (Epire) et a été vendu en 1756, après son décès, par sa femme, au dit Couvent.

maux de la tête (22); maladies du coeur (24,51; paludisme (29, 30, 31, 32, 33, 70, 106, 136, 137, 150, 158); paroxysme (140); maux de dents (141); amaigrissement (157).

3. Herbes zodiacales: (87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101).

4. Animaux: Renard (82); aigle (83); corneille (84); hirondelle (85, 100).

5. Herborisation des racines: Pivoine (66, 78, 88); Mandragore (67); bryon (79); helianthus (68); aglaophotis (99); glaîeul (100); potentile (101).

6. Divination: Guérison ou decès du malade (27, 28, 69, 109); de la grâce prophetique (96); pour découvrir des eaux (108).

7. Elucidation: de la virginité de la femme (37), des actes de la femme (56); du sexe du foetus (10, 11, 38); de la prostitution de la femme (57).

8. Pour reussir: à la pêche (91); à découvrir un trésor (61); à découvrir un voleur (75); à retrouver un objet perdu (116).

9. Actions nuisibles: Incantations magiques (21, 34, 122; 123, 124, 125, 126, 127, 130, 131); retour involontaire de quelqu'un (10), déstruction de la fortune d'un ennemi (99).

10. Amulettes: à des procès (52, 53, 54); à provoquer la sympathie (76, 90, 101); contre les rois; les potentats et les juges (95); pour devenir tout puissant (99); pour dominer (99); contre les brigands et les malfaiteurs (100).

11. Philtres d'amour: (16, 17, 18, 19, 21, 39, 60).

12. Preventifs: contre les ennemis (55, 92, 100); les démons (93); les chiens (94, 101, 149); les animaux sauvages (96); les esprits malins (103); la foudre (103).

13. Pour empêcher: l'adultère (36) et la mort soudain (103).

14. Solomonique (traité de magie attribué à Solomon) (23).

15. Signification magique des lettres de l'alphabet (138, 139).

16. Rencontres des démons (102).

17. Jeux de société (115, 147, 148, 152, 153, 154, 155).

18. Andidotes contre l'ivresse (113, 151).

19. Guérison du possedé par le démon (15, 93).

20. Relations conjugales: désaccord (65, 128, 129); divorse (45).

21. Miscellanea: contre l'insomie (5, 6, 41, 50, 105); la divagation pendant le someil (7); la peste (134); l'epidémie (135); les cauchemars (142), qui peut voir les esprits (20); à l'étoile (77); retention des urines du cheval (81).